

Beques a la investigació 2015

Les causes del desistiment en la mediació

Les causes del desistiment en les
mediacions gestionades pel Centre
de Mediació de Dret Privat de
Catalunya l'any 2014

Novembre 2015

Autors/es

M. Pilar Cid Horta
Isabel Viola Demestre
Josep Fité Guarro
Montserrat Nequi Palomar

El Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada ha editat aquesta recerca respectant el text original dels autors, que en són responsables de la correcció lingüística.

Les idees i opinions expressades en la recerca són de responsabilitat exclusiva dels autors, i no s'identifiquen necessàriament amb les del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada.

Avís legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 No adaptada de Creative Commons](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.ca) el text complet de la qual es troba disponible a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.ca>

Així doncs, es permet la reproducció, la distribució i la comunicació pública del material, sempre que se citi l'autoria del material i el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (Departament de Justícia) i no se'n faci un ús comercial ni es transformi per generar obra derivada.

Títol	Les causes del desistiment en la mediació
Subtítol	Les causes del desistiment en les mediacions gestionades pel Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya l'any 2014
Resum	<p>Aquest estudi pretén identificar quines són les causes que porten les parts d'una mediació a desistir d'un procés que prèviament ja havien acceptat, per poder dissenyar actuacions precises des del Centre de Mediació de Dret Privat enfocades a reduir la incidència d'aquest fenomen. L'univers de la recerca el conformen els expedients de mediació gestionats des del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya l'any 2014.</p> <p>L'estudi defineix el marc teòric i conceptual del desistiment en mediació i la seva traducció jurídica i dedica una atenció especial al principi de voluntarietat de la mediació, fonament sobre el qual reposa el dret de les parts de desistir de la mediació en qualsevol moment.</p> <p>Metodològicament, en l'univers de casos estudiats es diferencien tres blocs segons el moment en què es produeix el desistiment: abans de designar mediador/a; després de designar mediador/a i abans d'iniciar-se la mediació, i un cop ja s'ha iniciat la mediació i se n'ha fet una única sessió. Per al treball de camp s'utilitza la base de dades del Centre de Mediació de Dret Privat i s'empra una enquesta quantitativa telefònica adreçada a les parts i una d'escrita adreçada per correu electrònic als/a les mediadors/ores.</p> <p>Finalment, la present recerca permet fer una anàlisi específica del desistiment en mediació que es produeix en un context judicialitzat i del que es produeix quan encara no s'ha accentuat l'escalada del conflicte associada a aquella judicialització, i permet analitzar comparativament les dades observades en aquests dos contextos, tant pel que fa a les seves semblances (així, la naturalesa multicausal del desistiment en bona part dels casos) com a les seves diferències (així, l'accentuació del posicionament de les parts en un context judicial i la caiguda de l'assoliment d'acords en aquest mateix context adversarial).</p>
Resumen	<p>Este estudio pretende identificar las causas que llevan a las partes de una mediación a desistir de un proceso previamente aceptado, para poder diseñar actuaciones precisas desde el Centro de Mediación de Derecho Privado enfocadas a reducir la incidencia de este fenómeno. El universo de la investigación lo conforman los expedientes de mediación gestionados desde el Centro de Mediación de Derecho Privado de Catalunya el año 2014.</p> <p>El estudio define el marco teórico y conceptual del desistimiento en mediación y su traducción jurídica y dedica una atención especial al principio de voluntariedad de la mediación,</p>

fundamento sobre el cual reposa el derecho de las partes de desistir en cualquier momento.

Metodológicamente, en el universo de casos estudiados se diferencian tres bloques según el momento del desistimiento: antes de designar mediador/a; después de designar mediador/a y antes de iniciarse la mediación, y una vez ya se ha iniciado la mediación y se ha hecho una única sesión. Para el trabajo de campo se utiliza la base de datos del Centro de Mediación de Derecho Privado y se utiliza una encuesta cuantitativa telefónica dirigida a las partes y una encuesta escrita dirigida por correo electrónico a los/as mediadores/oras.

Finalmente, la investigación permite hacer un análisis específico del desistimiento en mediación que se produce en un contexto judicializado y del que se produce cuando aún no se ha acentuado la escalada del conflicto asociada a aquélla judicialización, y permite analizar comparativamente los datos observados en ambos contextos, tanto en sus semejanzas (así, la naturaleza multicausal del desistimiento en buena parte de los casos) como en sus diferencias (así, la acentuación del posicionamiento de las partes en un contexto judicial y la caída de la consecución de acuerdos en este mismo contexto adversarial).

Abstract

This research aims at identifying the reasons why parties involved in mediation withdraw from a previously agreed process. The results will help the *Centre de Mediació de Dret Privat* (Private Law Mediation Centre) in the development of specific course of action to address this issue. The universe of the survey consists of the mediation files handled by the *Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya* in 2014.

The paper establishes the theoretical and conceptual framework of the withdrawal from mediation and its legal meaning, focusing mainly on the principle that mediation is a voluntary process, which gives the parties the right to withdraw from mediation at any stage of the proceedings.

From a methodological approach, the universe of cases surveyed can be classified in three different groups, according to the moment when the parties leave the process: before the assignment of a mediator, after having an assigned mediator but before the beginning of the proceedings, or once the mediation has started and only one session has been held. For the fieldwork, the database of the *Centre de Mediació de Dret Privat* has been used, a quantitative telephone survey of the parties was carried out, and a written e-mail survey sent to the mediators.

Lastly, the research provides a specific analysis of withdrawal from mediation when the case has already entered the judicial system, and the withdrawal in those cases when there has been

	no escalation of the conflict, as these haven't gone through the judicial system yet. The findings arising from these two different situations can be benchmarked, and their similarities and differences can be identified.
Resum breu	El present estudi analitza les causes que porten les persones a desistir d'una mediació prèviament acceptada, defineix el marc teòric del desistiment i analitza el fenomen segons el moment que es produeix i segons la judicialització o no judicialització del conflicte.
Resumen breve	El presente estudio analiza las causas que empujan las personas a desistir de una mediación previamente aceptada, define el marco teórico del desistimiento y lo analiza según el momento en que se produce y según el nivel de judicialización del conflicto.
Short abstract	This research aims at identifying the reasons why parties involved in mediation withdraw from a previously agreed process. The paper establishes the theoretical framework of the withdrawal from mediation and provides a specific analysis of withdrawal from judicial.
Descriptors	Desistiment, mediació, conflicte, persones mediadores, acords, confidencialitat, neutralitat, imparcialitat, voluntarietat, persones, judici, advocats/advocades, sessió informativa, causa
Descriptores	Desistimiento, mediación, conflicto, personas mediadoras, acuerdos, confidencialidad, neutralidad, imparcialidad, voluntariedad, personas, juicio, abogados/abogadas, sesión informativa, causa
Key words	Withdrawal, mediation, conflict, mediator, agreement, confidentiality, neutrality, impartiality, voluntary, persons, trial, lawyer, information session, cause

Índex

1.	Introducció	7
2.	Objectius	9
3.	Marc teòric i conceptual	10
3.1	Marc legal	10
3.2	Marc conceptual	11
4.	Hipòtesis	19
5.	Disseny de la recerca	20
5.1	Selecció de les unitats d'anàlisi	24
5.2	Procediment de selecció de la unitat d'anàlisi	26
5.3	Límits territorials i temporals de la recerca	26
5.4	Metodologia emprada	28
5.4.1	Bloc A	29
5.4.2	Bloc B	30
5.4.3	Bloc C	31
5.5	Planificació i recursos	39
5.5.1	Cronograma	39
5.5.2	Recursos	40
5.5.3	Equip de recerca	40
5.5.4	Pressupost	40
6.	Resultats	42
6.1	Resultats del bloc A	42
6.1.1	Expedients judicials	45
6.1.2	Expedients no judicials	47
6.1.3	Expedients que presenten més d'un motiu de desistiment	49
6.2	Resultats del bloc B	51
6.2.1	Expedients judicials	54
6.2.2	Expedients no judicials	57
6.2.3	Expedients que presenten més d'un motiu de desistiment	59
6.3	Resultats del bloc C	60
6.3.1	Expedients judicials	63
6.3.2	Expedients no judicials	65
6.3.3	Expedients que presenten més d'un motiu de desistiment	67
7.	Valoració dels resultats	69
7.1	Valoració estadística dels resultats	72
7.2	Anàlisi del compliment de les hipòtesis	84
8.	Conclusions	87
8.1	Específiques de l'àmbit judicial	87
8.2	Específiques de l'àmbit no judicial	87
8.3	Comunes als àmbits judicial i no judicial	87
9.	Recomanacions	90
9.1	Recomanacions de gestió	90
9.2	Recomanacions transversals	91
10.	Referències bibliogràfiques	95
11.	Annexos	100

1. Introducció

La mediació és el procediment no jurisdiccional de caràcter voluntari i confidencial que s'adreça a facilitar la comunicació entre les persones per tal que gestionin per elles mateixes una solució als conflictes que els afecten, amb l'assistència d'una persona mediadora que actua d'una manera imparcial i neutral¹.

La mediació, com a mètode de gestió de conflictes, pretén evitar l'obertura de processos judicials de caràcter contenciós, posar fi als ja iniciats o reduir-ne l'abast².

En la pràctica, la voluntat d'iniciar un procediment de mediació es manifesta formalment amb la signatura d'una sol·licitud de mediació per part de les persones interessades, després d'una sessió informativa prèvia.

Aquesta taula mostra, a títol orientatiu, les sol·licituds de mediació que han estat presentades al Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya (CMDPC) i els expedients que s'inicien i, d'aquests, els que finalitzen, bé sigui amb acord o sense.

Taula 1. Mediacions gestionades al CMDPC³

	2012	2013	2014
Sol·licituds de mediació presentades	3.175	3.121	3.561
Expedients de mediació iniciats	1.302	1.227	1.528
Expedients de mediació finalitzats	928	861	947

D'una primera lectura d'aquestes dades se n'extreu una de significativa, relativa als expedients tancats, bé abans que s'hagi designat un mediador, bé un cop la persona mediadora ha estat seleccionada i abans de la sessió d'inici, o bé

¹ Art. 1.1 de la Llei 15/2009, de 22 de juliol, de mediació en l'àmbit de dret privat, en endavant LMADP.

² Art. 1.2 LMADP.

³ Les sol·licituds de mediació presentades inclouen aquelles sol·licituds que s'arxivaran perquè no totes les parts en el conflicte han estat interessades en iniciar una mediació i aquesta no s'ha pogut gestionar.

després d'aquesta primera sessió. Podem observar, doncs, que de manera freqüent els sol·licitants desisteixen en la fase prèvia a l'inici de la mediació o en la primera sessió.

La finalitat d'aquest estudi és determinar quins són els motius perquè les persones desisteixen d'iniciar un procediment de mediació que ells han sol·licitat voluntàriament, abans d'haver-lo iniciat o bé després de la primera sessió.

La recerca se centra a identificar les causes de desistiment en les mediacions gestionades pel Centre de Mediació en Dret Privat de Catalunya l'any 2014. Cal destacar que l'estudi se circumscriu a les mediacions públiques, és a dir, les que estan subjectes a les tarifes públiques establertes en la Resolució JUS/2896/2012, de 17 de desembre, i el procediment de les quals s'ajusta al que estableix establert la Llei 15/2009, de 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat. Per tant, no són objecte d'estudi les mediacions privades.

Una vegada coneguts els motius es podran fer propostes de millora i actuacions concretes sobre les causes reals identificades amb aquesta investigació per tal de reduir el nombre de desistiments, preservant sempre el principi de voluntarietat que regeix tota mediació.

2 Objectius

L'objectiu d'aquesta recerca és identificar les causes del desistiment en mediació per tal de poder dissenyar i implementar accions correctores que minimitzin la incidència del fenomen. En conseqüència, ens proposem:

1. Identificar les causes per les quals les persones que han demanat, de manera voluntària, iniciar una mediació al Centre de Mediació en Dret Privat de Catalunya l'any 2014 en desisteixen.
2. Conèixer la incidència que puguin tenir en el desistiment els subjectes que intervenen en el procés de mediació.
3. Conèixer la incidència que puguin tenir en el desistiment les actuacions en el procés de mediació.
4. Fer propostes de millora d'acord amb els resultats obtinguts en l'estudi per tal de poder dissenyar actuacions concretes que redueixin l'índex de desistiments esmentat.

3. Marc teòric i conceptual

3.1 Marc legal

La mediació en l'àmbit del dret privat a Catalunya va ser regulada, en un primer moment, mitjançant la Llei 1/2001, de 15 de març, de mediació familiar a Catalunya, la qual va complir el compromís adquirit pel legislador amb la disposició final tercera de la Llei 9/1998, de 15 de juliol, del Codi de família de Catalunya.

La regulació de la mediació s'integra en l'àmbit del dret civil català. Segons l'article 106.2 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (en endavant EAC), la Generalitat és competent per regular el procediment de mediació "en la resolució dels conflictes en les matèries de la seva competència". Quant al dret privat, la competència exclusiva la té atribuïda el dret civil a l'article 129 EAC.

Posteriorment, i arran de la publicació de la Directiva 2008/52/CE, es va elaborar una nova norma amb la qual s'ampliaria l'objecte de la mediació definit en la Llei 1/2001, de 15 de març, a altres àmbits del dret civil, i es va materialitzar mitjançant la promulgació de la Llei 15/2009, de 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat (LMADP), que amplia l'objecte de la mediació a tots els conflictes en matèria de dret privat en què les parts hagin de mantenir relacions personals en el futur, si, raonablement, encara es pot evitar la iniciació d'un litigi davant dels jutjats o se'n pot afavorir la transacció.

En desenvolupament de la Llei 15/2009 es van publicar:

- El Decret 135/2012, de 23 d'octubre, pel qual s'aprova el reglament de la Llei 15/2009.
- La Resolució JUS/2896/2012, de 17 de desembre, per la qual es fixen les tarifes en els procediments de mediació de la Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat.

- L'Ordre JUS/428/2012, de 18 de desembre, per la qual es regulen els continguts bàsics i el procediment d'homologació de la formació específica en matèria de mediació en l'àmbit del dret privat.

S'han tingut presents, també, per a aquest estudi les disposicions de la Llei 5/2012, de 6 de juliol, de mediació en assumptes civils i mercantils, que és d'aplicació a Catalunya en tot allò que fa referència als seus aspectes en matèria processal -de competència estatal d'acord amb l'art. 149.1.6 de la Constitució espanyola- i que la llei catalana no va desenvolupar, encara que l'art. 130 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya atribueix a la Generalitat la competència per a dictar les normes processals específiques que derivin de les particularitats del dret substantiu català (vegeu el paràgraf 14 del preàmbul de la LMADP)⁴.

D'aquesta regulació processal que esmentem, és de referència, a més, la Llei d'enjudiciament civil (en tot allò que fa referència al desistiment i la mediació, particularment, els articles 19, 39, 770 i 777).

3.2 Marc conceptual

La mediació es fonamenta, juntament amb la confidencialitat, la imparcialitat, la neutralitat i la bona fe, en el principi de voluntarietat. És el pressupòsit de qualsevol anàlisi i el punt de partida de qualsevol definició d'aquest procediment⁵.

La voluntat de les parts en el procés de mediació és un principi cardinal de la mediació, atesa la seva naturalesa consensual. És per aquest motiu que el procés i els acords adoptats responen exclusivament i únicament a la voluntat de les parts.

⁴ LAUROBA et altri: La construcció institucional i jurídica de la mediació a CASANOVAS, P.; MAGRE, j.; LAUROBA, M. E.: El Llibre blanc de la mediació a Catalunya, Huygens editorial, Barcelona, 2010, p. 767.

⁵ Art. 1.1. LMADP, art. 3. a) de la Directiva 2008/52/CE, art. 1 de la 5/2012, de 6 de juliol, de mediació en assumptes civils i mercantils [en endavant, LMACM]).

Ja ho assenyalava la Directiva 2008/52/CE, en el seu considerant 13, on la menció general a la voluntarietat s'interpreta en el sentit que les parts es responsabilitzen del procés, que poden organitzar-lo de la manera que considerin més adient i concloure'l quan ho estimin oportú.

Aquesta voluntarietat es manifesta en la llibertat, d'una banda, d'acollir-se al procediment⁶ i, de l'altra, de desistir-ne en qualsevol moment⁷.

Aquesta voluntat l'han de manifestar totes les parts que estan en conflicte, plasmant-ho en el document inicial. La llibertat en la voluntat de gestionar el conflicte mitjançant la mediació s'ha de mantenir durant tot el procediment; si una de les parts desisteix o el mediador la dóna per tancada, aquella finalitza.

Alguns autors han considerat que el principi de voluntarietat de la mediació es troba directament relacionat amb el dret de disposició dels litigants recollit per l'article 19 de la Llei d'enjudiciament civil (LEC), que té el seu fonament en el principi de justícia "rogada" (sol·licitada) en el qual s'inspira la LEC i que és una conseqüència del respecte al principi de l'autonomia de la voluntat en l'àmbit privat.

Des d'una vessant civil, cal destacar la naturalesa negocial del conveni o de la clàusula de submissió a mediació, en el sentit que les parts en conflicte decideixen, en exercici de la seva autonomia de la voluntat que, durant un període de temps, sigui una tercera persona medidora la que creï un espai de comunicació amb la finalitat que, per elles mateixes, siguin capaces de gestionar una solució i que puguin arribar a un acord satisfactori per a totes elles.

La sol·licitud d'inici de la mediació, feta de conformitat amb la llei que la regula, és a dir, la LMADP, suspèn la prescripció de les pretensions des de la data en què consti la recepció de la sol·licitud per part del mediador o el dipòsit d'aquesta davant la institució de mediació. Si en el termini de quinze dies

⁶ Per exemple, art. 5.1 i 11.1 LMADP i art. 6 LMACM.

⁷ Per exemple, art. 5 i 15.1 LMADP; art. 37.1 Reglament 135/2012.

naturals, comptats des de la recepció o el dipòsit de la sol·licitud, no se signa l'acta de la sessió constitutiva del procediment de mediació, es reprèn el còmput del termini de prescripció. La suspensió es prolonga fins a la data de la signatura de l'acord de mediació o, subsidiàriament, la signatura de l'acta final, o fins que acaba la mediació per alguna de les causes que estableix la llei que la regula⁸.

A l'article 6 LMACM es puntualitza que si hi ha un pacte per escrit que expressi el compromís a sotmetre's a mediació s'ha d'intentar el procés pactat de bona fe, abans d'acudir a la jurisdicció o a una altra solució extrajudicial. L'admissió de la clàusula de submissió és compatible amb la voluntarietat, en base al principi d'autonomia de la voluntat de les parts⁹. En cas que alguna de les parts, ignorant aquesta clàusula, interposi una demanda, l'ordenament jurídic preveu la possibilitat d'una declinatòria¹⁰.

L'article 10 LMACM, disposa que, amb base als principis de lleialtat, bona fe i respecte mutu, "durant el temps en què es desenvolupi la mediació les parts no podran exercitar contra les altres parts cap acció judicial o extrajudicial en relació amb el seu objecte, amb excepció de la sol·licitud de les mesures cautelars o altres mesures urgents imprescindibles per evitar la pèrdua irreversible de béns i drets. El compromís de submissió a mediació i l'inici d'aquesta impedeix que els tribunals coneguin de les controvèrsies sotmeses a mediació durant el temps en què es desenvolupi, sempre que la part a qui interessi ho invoqui mitjançant declinatòria". La declinatòria per aquesta causa es preveu a l'article 39 de la Llei d'enjudiciament civil.

Aquestes previsions de l'article 10 LMACM són d'aplicació per al cas que la mediació s'hagi iniciat. La prohibició de l'exercici d'accions judicials o extrajudicials en relació amb l'objecte de la mediació i l'impediment que els

⁸ Article 121-18. Suspensió per raó de la mediació, redactat conforme a la Llei 6/2015, de 13 de maig, d'harmonització del Codi civil de Catalunya.

⁹ Art. 111-6 Codi civil de Catalunya [CCCat]; art. 1.255 Codi civil espanyol [CCE].

¹⁰ Art. 10.2 LMACM i art. 39 Llei d'Enjudiciament civil.

tribunals coneguin de les controvèrsies sotmeses a mediació deriven del seu inici i no pas del compromís en sí mateix¹¹.

Cal distingir entre “sol·licitud d’inici” de la mediació i “inici i desenvolupament”. L’article 16 LMACM disposa que “el procediment de mediació podrà iniciar-se de comú acord de les parts o per part d’una d’elles en compliment d’un compromís de submissió a mediació; en ambdós casos, mitjançant la pertinent sol·licitud. D’aquí no es dedueix que la mediació ha començat: la norma es limita a regular la legitimació per instar la mediació i els seus requisits.

El procediment de mediació començarà mitjançant una sessió constitutiva en què les parts expressaran el seu desig de desenvolupar la mediació i deixaran constància dels següents aspectes: la identificació de les parts, la designació del mediador i, si escau, de la institució de mediació o l’acceptació del designat per una de les parts, l’objecte del conflicte que se sotmet al procediment de mediació, el programa d’actuacions i la durada màxima prevista per al desenvolupament del procediment, sens perjudici de la seva possible modificació, la informació del cost de la mediació o les bases per a la seva determinació, amb indicació separada dels honoraris del mediador i d’altres possibles despeses, el lloc de celebració i la llengua del procediment, però, sobretot, la declaració d’acceptació voluntària per les parts de la mediació i que assumeixen les obligacions que en deriven (art. 19.1 LMACM).

Al dret civil de Catalunya, l’acta inicial de la mediació es preveu a l’article 16 LMADP: de l’inici de la mediació se n’ha d’estendre una acta en la qual s’ha de fer constar la data, s’han d’establir l’objecte i l’abast de la mediació i una previsió del nombre de sessions, i s’ha de fer constar també la voluntarietat de la participació de les parts i l’acceptació dels deures de confidencialitat.

La inobservança del deure d’intentar el procediment de mediació o el desistiment unilateral, després de la sol·licitud pactada, no donen lloc a

¹¹ Santos Vijande, J. M.: “Tratamiento procesal de la mediación y eficacia ejecutiva del acuerdo de mediación en la Ley 5/2012”, en Revista Internacional de estudios de derecho procesal y arbitraje, núm. 1- 2013, p. 7.

l'aplicació de l'article 10.2 LMACM¹². Incoades les actuacions judicials, per tal que prosperi una declinatòria fonamentada en l'incompliment d'un compromís de mediació, caldrà justificar aquest compromís i també que la mediació s'ha iniciat amb la corresponent sessió constitutiva, aportant, per tant, l'acta. Perquè és en aquesta acta on s'identifica la relació jurídica de la que pot derivar la controvèrsia, allò que és la matèria de la mediació, més enllà del que disposa el compromís a sotmetre's a ella ja que no té perquè delimitar l'objecte de conflicte.

Per tant, abans de la sessió d'inici o constitutiva de la mediació es desisteix de la sol·licitud de mediació. Un cop iniciat o constituït, el desistiment afecta al procés de mediació en sí.

Precisament, per aquesta distinció, en aquest treball, són objecte d'investigació, d'una banda, els desistiments produïts des de la sol·licitud, abans de la determinació del mediador (Bloc A) i un cop designat el mediador (Bloc B); i de l'altra, els desistiments ocorreguts després de la sessió d'inici i la signatura de l'acta corresponent de l'article 16 LMADP (Bloc C).

Pel que fa al desistiment, l'article 6 LMACM és taxatiu: ningú no està obligat a mantenir-se en el procediment de mediació ni a concloure un acord. Aquest desistiment és considerat com un *dret* de les parts de donar per acabades les actuacions (art. 22.1 LMACM).

Es tracta d'una facultat d'exercici potestatiu, discrecional, *ad nutum*, de cadascuna de les parts que intervenen en el procés de mediació, sense que hagin de justificar la causa de la seva decisió.

Aquest desistiment pot ser exprés, tàcit o presumpte. En el primer cas, és una declaració de voluntat explícita, immediatament recognoscible, que respon a la voluntat específica de la part de no continuar amb el procés. És unilateral (la

¹² Santos Vijande, J. M.: "Tratamiento procesal de la mediación y eficacia ejecutiva del acuerdo de mediación en la Ley 5/2012", en Revista Internacional de estudios de derecho procesal y arbitraje, núm. 1- 2013, p. 8.

part) i no receptícia (dirigida a l'altra part i/o a la persona mediadora elegida o designada per conduir el procés), que pot ser manifestada de paraula, per escrit o per acte¹³. En el segon cas, podem considerar que estem davant d'un desistiment tàcit quan la voluntat és manifestada per actes concloents o els que, sense estar destinats a expressar la voluntat, ateses les circumstàncies, necessàriament, també l'expressen. Podríem considerar com a voluntat "presumpta" la inassistència injustificada de qualsevol de les parts a la mediació¹⁴.

En dret comparat, trobem la possibilitat que el procediment de mediació acabi, també, amb un desistiment consensuat per ambdues parts¹⁵.

És conegut que el principi de voluntarietat afecta no només les parts sinó també el mediador. La persona mediadora pot donar per acabada la mediació, per qualsevol causa prèvia o sobrevinguda que faci incompatible la continuació del procediment, d'acord amb la Llei 15/2009 (art. 37.2 Reglament 135/2012). Pot posar-hi fi si aprecia de manera justificada que les posicions de les parts són irreconciliables o quan concorre una altra causa que determini la seva conclusió (art. 22.1 LMACM).

El principi de voluntarietat permet desistir fàcilment de la mediació: *ad nutum*, és a dir, sense indicació de cap causa ni tampoc cal cap justificació. Ni la possibilitat de les parts de desistir del procés en qualsevol moment, ni la llibertat d'assolir un acord admeten cap tipus d'interferència¹⁶.

Si qualsevol de les parts desisteix un cop el procediment de mediació s'ha iniciat, el fet del desistiment no pot tenir efectes en un litigi ulterior, com tampoc, amb base al principi de confidencialitat, les ofertes de negociació entre les

¹³ BADOSA, F.: El negoci jurídic, en BADOSA COLL, f. (Dir.): Manual de Dret civil català, Marcial Pons, Madrid Barcelona, 2003, p. 238.

¹⁴ La llei estatal atribueix a aquest supòsit el valor de desistiment en l'article 17.1 LMACM.

¹⁵ Vegeu, a títol d'exemple, la normativa en matèria de gestió de conflictes de l'autoritat fiscal responsable de l'administració dels impostos descentralitzats a Escòcia. <https://www.revenue.scot/legislation/rstpa-legislation-guidance/dispute-resolution/rstp6007>.

¹⁶ Ginebra, M. E.; Tarabal, J.: La obligatoriedad de la mediación derivada de la voluntad de las partes: las cláusulas de mediación, InDret, octubre 2013, 4/2013, p. 27.

parts, els acords que hagin estat revocats en el temps i la forma adequats ni cap altra circumstància coneguda del procediment¹⁷.

Aquest article 5.2 de la legislació catalana contrasta amb l'estatal, segons la qual la informació de quina part o parts no va assistir a la sessió informativa no serà confidencial¹⁸. Aquest incís, aparentment innocu, es pot interpretar en el sentit que la part que compleixi pot al·legar-ho en el procés judicial i s'obriria la porta a vincular possibles efectes amb aquesta falta de col·laboració, contrària a la bona fe¹⁹.

Un altre efecte, d'índole processal, és que la comunicació a l'autoritat judicial del desistiment de qualsevol de les parts dóna lloc a l'aixecament de la suspensió del procés judicial mentre durava el procediment (art. 29 Reglament 135/2012).

Si el mediador és qui finalitza anticipadament la mediació, ho ha de notificar, en el termini de 5 dies hàbils, al Centre de Mediació en Dret Privat de Catalunya i a les parts, fent constar la causa, i també a l'autoritat judicial, si la mediació prové d'una derivació judicial²⁰.

La LMADP de Catalunya no estableix cap efecte desfavorable per a qui, havent signat una clàusula de submissió a mediació, no la sol·licita, desisteix d'ella un cop l'ha sol·licitat i presenta una demanda.

En alguns ordenaments jurídics, com ara el de la Gran Bretanya, el desistiment infundat de les parts comporta uns riscos, unes conseqüències amb relació a les costes del procediment judicial²¹ o també en els honoraris del mediador²².

¹⁷ Art. 5.2 LMADP.

¹⁸ Art. 17 LMACM.

¹⁹ Ginebra, M. E.; Tarabal, J.: ob. cit., p. 24.

²⁰ Art. 37.2 Reglament 135/2012.

²¹ A Gran Bretanya, el 14 de maig de 2003, el Tribunal Superior de Justícia va prendre una decisió clau addicional amb relació a l'ús d'ADR, aquest cop amb especial referència a les ADR que el Canceller va manifestar que s'havien d'impulsar al març de 2001. Va ser en el cas del Royal Bank of Canada Trust Corporation Ltd vs Secretari d'Estat de Defensa, on el punt conflictiu radicava en una qüestió jurídica, en concret, la interpretació d'una clàusula de rescissió d'un contracte d'arrendament. El reclamant havia expressat la seva voluntat de resoldre l'assumpte per les ADR referint-se específicament a les recents decisions dels

El desistiment ha de tenir lloc abans d'haver assolit l'acord. Un desistiment posterior no produeix cap efecte; els acords assolits per les parts recollits en l'acta final del procediment són vinculants (art. 23.3 LMACM).

No obstant tot l'anterior, preservant el principi de voluntarietat, essencial en la mediació, volem esbrinar les raons que propicien que una part abandoni el procediment de mediació que va accedir a iniciar, concretament, per saber si hi ha algun element determinant.

tribunals amb relació a l'ús de la mediació. No obstant això, el suggeriment de la mediació va ser rebutjada pel departament del govern, sobre la base que - es tractava d'una disputa sobre una qüestió de Dret (que requeria una resposta 'blanc i negre'), que la disputa va ser entre dues parts comercials, que no implicaven persona individual i que, a diferència dels casos anteriors, l'assumpte no era un tema amb unes emocions molt fortes o on juguessin una part important en el "conflicte" entre les parts.

El demandat, el departament governamental, va veure reconegudes els seves pretensions amb èxit. No obstant això, en relació amb les costes, el demandant va cridar l'atenció a la cort de la promesa ADR del govern que estableix clarament que "ADR es consideraran i s'utilitzaran en tots els casos adequats sempre que l'altra part ho accepti".

A través de l'assignació les costes, el jutge Lewison va penalitzar severament el departament per negar-se a intervenir. Va assenyalar les raons del rebuig com "sorprenents" i va afirmar que no eren arguments perquè l'assumpte no fos apte per a la mediació. El jutge es va negar a adjudicar les costes a favor del departament, eliminant de forma eficaç el benefici econòmic obtingut per l'acció reeixida.

²² Per exemple, a l'Argentina, on el mediador cobra una quantitat fixa per la seva actuació (art. 21 de la Llei 24573, l'art. 21, incís 3, del Decret reglamentari l'esmentada Llei), el desistiment de les parts en la mediació no li impedeix cobrar la meitat d'aquesta quantitat.

4. Hipòtesis

La formulació de les hipòtesis ha estat conseqüència, d'una banda, de la informació sobre els desistiments de què disposàvem de manera prèvia els membres de l'equip, i d'altra banda del resultat de dividir el procediment de mediació en etapes: sessió informativa prèvia, acceptació i presentació de les sol·licituds i designa de la persona mediatadora, primera reunió amb la persona mediatadora i signatura de l'acta inicial del procediment i sessions de mediació que acaben amb la signatura de l'acta final i dels acords de mediació quan s'hagin aconseguit.

Les hipòtesis que ens hem plantejat i sobre les quals hem efectuat el treball han estat les següents:

- La informació sobre el procediment, incompleta i insuficient, confon les persones respecte del tipus de procediment que han acceptat (la mediació).
- El nombre de desistiments s'incrementa com més llarg és el temps que transcorre entre la petició de mediació i el moment que s'endega el procés de mediació.
- El cost del procediment és un factor dissuasiu en l'acceptació de la mediació.
- La mediació es percep com a obligatòria quan s'inicia per derivació de l'autoritat judicial.
- El coneixement de la mediació afavoreix el diàleg entre les parts.
- Els advocats influeixen en les parts a l'hora d'optar per la mediació.

5 Disseny de la recerca

Abans d'iniciar un procediment de mediació, a les parts se'ls ofereix una sessió informativa (gratuïta, d'acord amb l'article 21.f) de la Llei 15/2009), en la qual, i tal com disposa l'article 11 de la Llei 15/2009, "les persones són assessorades sobre el valor, els avantatges, els principis i les característiques de la mediació".

Les parts que decideixen iniciar la mediació que regula aquesta llei han d'acceptar els seus principis i les tarifes de la mediació, que s'han de facilitar abans d'iniciar-la llevat que gaudeixin del dret a l'assistència jurídica gratuïta.

Quan el procés judicial ja s'ha iniciat, en els termes que estableix la legislació processal, l'autoritat judicial pot disposar que les parts assisteixin a una sessió informativa sobre la mediació.

Els jutges tenen l'oportunitat de descarregar aquells conflictes que tenen una solució no jurídica i quan adverteixen que poden existir altres possibilitats millors que la sentència.

La llei no disposa el moment processal en què s'hagi d'efectuar aquesta derivació; serà cada titular de l'òrgan judicial qui decidirà quan fer aquesta proposta a les parts, que no suspèn el procediment.

Els expedients que s'han iniciat per la derivació de l'autoritat judicial, en aquest estudi, els anomenem expedients judicials.

Les persones que han estat informades de les característiques del procediment de mediació en valoren la conveniència i, si decideixen acceptar-lo, presenten una sol·licitud al Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya i seguidament s'iniciarà el procés.

El Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya és l'òrgan del Departament de Justícia que té la competència de gestionar la mediació pública, en els àmbits de família i del dret privat, a Catalunya. S'entén per mediació pública la que està subjecta a les tarifes públiques establertes en la Resolució JUS/2896/2012, de 17 de desembre i el procediment de la qual s'ajusta a l'establert en la Llei 15/2009.

Són objecte de la mediació en els àmbits del dret privat, i objecte d'aquest estudi, els conflictes entre persones que tenen una relació, personal o familiar, com succeeix en les relacions de parella o entre pares i fills; o una relació merament de proximitat, de compartir uns espais físics comuns, per exemple entre veïns o també entre persones físiques que formen part d'una persona jurídica, com seria el cas de les cooperatives. Com a regla general, en aquest àmbit són susceptibles de mediació les controvèrsies sobre matèries de lliure disposició de les parts, enunciades, de manera general, al final de l'art. 2 de la Llei 15/2009.

Tenen en comú que es tracta de matèries que es caracteritzen perquè impliquen relacions personals. Com s'assenyala al seu preàmbul, "conflictes de l'àmbit civil caracteritzats per la necessitat de les parts de mantenir una relació viable en el futur", normativitzat en l'art. 2.2 de l'esmentada llei en indicar que "comprèn qualsevol tipus de qüestió o pretensió en matèria de dret privat que es pugui conèixer en un procés judicial i que es caracteritzi perquè s'hagi trencat la comunicació personal entre les parts, si aquestes han de mantenir relacions en el futur" i en l'apartat e) que conté una mena de clàusula residual de la qual es desprèn que la mediació civil podrà incidir en "qualsevol altre conflicte de caràcter privat en què les parts hagin de mantenir relacions personals en el futur, si, raonablement, encara es pot evitar la iniciació d'un litigi davant dels jutjats o se'n pot afavorir la transacció"²³.

Malgrat la heterogeneïtat dels conflictes objecte de mediació segons la LMADP, el cert és que l'àmbit familiar segueix tenint un paper predominant per damunt

²³ LAUROBA et altri: La construcció institucional i jurídica de la mediació, ob. cit., p. 767.

de l'àmbit estrictament civil. I dins dels conflictes enquadrats sota el títol de familiar, són els relatius als de la ruptura de parella, matrimonial o no, els que representen un major nombre d'expedients.

La gestió de la mediació pública és una de les manifestacions de l'objecte del Centre de Mediació: "promoure i administrar la mediació... i facilitar-hi l'accés" Això inclou, entre altres funcions²⁴:

- la gestió dels registres generals de persones mediadores en l'àmbit familiar i del dret privat;
- homologar, a l'efecte de la inscripció de les persones mediadores en els registres corresponents, els estudis, els cursos i la formació específica en matèria de mediació;
- establir els requisits d'actualització de coneixements que garanteixin la plena aptitud de la persona mediadora i, de la mateixa manera, promoure l'especialització dels mediadors en diferents àmbits;
- facilitar les sessions informatives gratuïtes, tant a sol·licitud directa de les parts com a instància judicial o per derivació d'altres òrgans actius titulars de serveis públics amb competència en matèria de resolució de conflictes familiars i de dret privat;
- donar curs a les mediacions provinents de les autoritats judicials i administratives competents i fer-ne el seguiment;
- designar la persona mediadora a proposta de les parts o quan la mediació és instada per l'autoritat judicial;
- fer el seguiment del procediment de mediació i arbitrar les qüestions organitzatives que se suscitin i no formin part de l'objecte sotmès a mediació.

El Centre de Mediació ofereix les sessions informatives als interessats en el procediment de mediació de manera directa en alguns supòsits o a través de col·laboradors: col·legis professionals, entitats i òrgans de l'administració local, entitats sense ànim de lucre i altres entitats i associacions interessades i

²⁴ Les funcions estan definides en l'article 21, lletres c), d), e), f), g) i h) de la Llei 15/2009 de mediació en els àmbits del dret privat.

implicades en el foment i l'impuls de la mediació com a eina de resolució de conflictes, amb les quals s'han signat convenis de col·laboració en aquest sentit.

Aquests serveis constitueixen la Xarxa d'informació i d'orientació²⁵, formada pels Serveis d'Orientació Mediatora (SOMs²⁶) i els Serveis d'Informació Mediatora (SIMs²⁷) (vegeu annex núm. 1).

Les persones (físiques o jurídiques) que sol·liciten una mediació han estat informades prèviament a la signatura de la seva petició dels principis de la mediació: voluntarietat, imparcialitat i neutralitat de la persona mediatora, confidencialitat, caràcter personalíssim i bona fe, així com també del fet que els acords de mediació tenen caràcter privat, els terminis en què s'han de dur a terme les actuacions i de les tarifes a què està subjecte el procés, així com de la possibilitat que la mediació es pugui efectuar sense efectuar el pagament de les tarifes esmentades quan es gaudeix del dret a l'assistència jurídica gratuïta; i també se'ls ofereix l'orientació per a la tramitació d'aquest dret.

La persona mediatora, una vegada ha estat designada per efectuar aquesta tasca des del Centre de Mediació gestiona el procés i actua establint el contacte amb les parts per iniciar les sessions de mediació fins que l'expedient es tanca. L'acabament de l'expedient pot ser amb acords o sense acords o, per desistiment d'alguna o de totes les parts.

Atès del nombre de desistiments que hem apuntat ens vam plantejar la qüestió següent:

²⁵ Disposició Adicional 1a de la Llei 15/2009

²⁶ La xarxa de Serveis d'Orientació Mediatora (SOM) està integrada per 28 punts repartits per la geografia catalana i gestionats pels 14 Col·legis d'Advocats de Catalunya els quals, en virtut dels respectius convenis de col·laboració amb el Departament de Justícia, donen vida a aquests Serveis d'Orientació Mediatora que informen i orienten cap a la mediació a tots els ciutadans usuaris dels Serveis d'Orientació Jurídica. Aquests punts es troben ubicats en el mateix espai on els ciutadans poden tramitar el dret a l'assistència jurídica gratuïta que els servirà per a tenir l'assistència d'un lletrat i de l'actuació d'un mediatador, sense haver d'abonar les seves tarifes.

²⁷ La xarxa de Serveis d'Informació Mediatora (SIM) està integrada per 43 punts d'informació repartits per tot Catalunya i gestionats per altres col·legis professionals de la mediació, Ajuntaments, Consells Comarcals i per altres entitats que, a través d'un conveni de col·laboració amb el Departament de Justícia, creen aquests punts d'informació al servei dels ciutadans als quals faciliten l'accés a la mediació gestionada pel Centre.

Per què les parts d'un conflicte, que han estat informades de les característiques d'una mediació i han acceptat voluntàriament intentar resoldre el seu conflicte per aquesta via, se'n desdiuen en un termini de temps curt i opten per altres mitjans de solució?

5.1 Selecció de la unitat d'anàlisi

De l'univers de la recerca vam seleccionar com a unitat d'anàlisi l'expedient ja que és la unitat bàsica en les estadístiques de mediació pública i aquella respecte de la qual nosaltres vàrem formular les nostres hipòtesis.

L'expedient està format per dues o més sol·licituds de parts independents, però relacionades entre sí pel conflicte que els afecta i han volgut solucionar.

L'univers està conformat pels expedients de mediació iniciats l'any 2014, al Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya, en els quals l'objecte de la mediació són les matèries de dret civil que es troben descrites a l'art. 2 de la Llei 15/2009, el qual distingeix la mediació familiar (apartat 1, de l'art. 2)²⁸ -que

²⁸ Els tipus de conflictes que la LMADP exemplifica com a familiars són:

- crisi matrimonial (art. 2.1.a i c) excepte en casos de violència familiar o masclista (art. 233-6-1. in fine CCCat);
- crisi de les unions estables de parella (art. 2.1. b);
- elements de naturalesa dispositiva en matèria de filiació, adopció i acolliment, en particular les situacions que sorgeixin entre la persona adoptada i la seva família biològica o entre els pares biològics i els adoptants, com a conseqüència d'haver exercit el dret a conèixer les dades biològiques (art. 2.1. d);
- els conflictes derivats de l'exercici de la potestat parental i del règim i la forma d'exercici de la custòdia dels fills (art. 2.1. e);
- els conflictes relatius a la comunicació i a la relació entre progenitors, descendents, avis, néts i altres parents i persones de l'àmbit familiar (art. 2.1. f);
- els conflictes relatius a l'obligació d'aliments entre parents (art. 2.1. g);
- els conflictes sobre la cura de les persones grans o dependents amb les quals hi hagi una relació de parentiu (art. 2.1. h);
- les matèries que siguin objecte d'acord pels interessats en les situacions de crisis familiars o conflictes familiars amb persones de diferent nacionalitat o quan el supòsit presenta vincles amb més d'un ordenament jurídic (art. 2.1. i), j), k) i l);
- els requeriments de cooperació internacional en matèria de dret de família (art. 2.1. m);
- la liquidació de béns en situació de comunitat entre els membres d'una família (art. 2.1. n);
- les qüestions relacionals derivades de la successió d'una persona (art. 2.1. o);
- els conflictes sorgits en les relacions convivencials d'ajuda mútua (art. 2.1. p);
- els aspectes convivencials en els acolliments de persones grans, i també en els conflictes per a l'elecció de tutors, l'establiment del règim de visites a les persones incapacitades i les qüestions econòmiques derivades de l'exercici de la tutela o de la guarda de fet (art. 2.1. q);

en aquest estudi anomenarem *expedients familiars*- de la mediació civil (apartat 2, del art. 2)²⁹ -que anomenarem *civils*- en aquest estudi. Tots ells han estat inicialment acceptats i posteriorment conclusos per voluntat d'alguna de les parts.

Per a l'estudi de recerca hem dividit els expedients d'acord amb la seva procedència:

- Anomenem expedients judicials aquells en què les parts han estat convidades a informar-se sobre el procediment de mediació per l'autoritat judicial quan ja s'ha iniciat el procediment judicial.
- Anomenem directes la resta d'expedients. Dins aquest grup no fem distinció de si les parts s'han interessat per la mediació de *motu proprio* o si han estat aconsellats per entitats i organismes qualsevol que sigui el seu objecte. També s'inclouen dins aquest grup aquells supòsits excepcionals en què, malgrat haver-hi un procediment judicial incoat sobre el mateix conflicte per al qual es demana mediació, no han estat derivats per l'autoritat judicial sinó que han estat les parts les qui s'han interessat pel procediment de mediació.³⁰

▪ els conflictes de relació entre persones sorgits en el si de l'empresa familiar (art. 2.1. r).

²⁹ La mediació civil comprèn qualsevol tipus de qüestió o pretensió en matèria de dret privat que es pugui conèixer en un procés judicial i que es caracteritzi perquè s'hagi trencat la comunicació personal entre les parts, si aquestes han de mantenir relacions en el futur. Entre d'altres (art. 2.2 LMADP):

- Els conflictes relacionals sorgits en l'àmbit de les associacions i les fundacions, en correspondència amb l'art. 321-4.2 Codi civil de Catalunya, segons els quals "els estatuts poden establir que les controvèrsies que sorgeixen per raó del funcionament de l'associació se sotmetin a arbitratge o mediació".
- Els conflictes relacionals en l'àmbit de la propietat horitzontal i en l'organització de la vida ordinària de les urbanitzacions.
- Les diferències greus en l'àmbit de la convivència ciutadana o social, per a evitar la iniciació de litigis davant dels jutjats.
- Els conflictes derivats d'una diferent interpretació de la realitat a causa de la coexistència de les diverses cultures presents a Catalunya.
- Qualsevol altre conflicte de caràcter privat en què les parts hagin de mantenir relacions personals en el futur, si, raonablement, encara es pot evitar la iniciació d'un litigi davant dels jutjats o se'n pot afavorir la transacció.

³⁰ En aquests supòsits l'expedient de mediació es classifica com a expedient no judicial i les parts gaudeixen de llibertat per informar, mitjançant els seus representants legals, al jutge.

5.2 Procediment de selecció de la unitat d'anàlisi

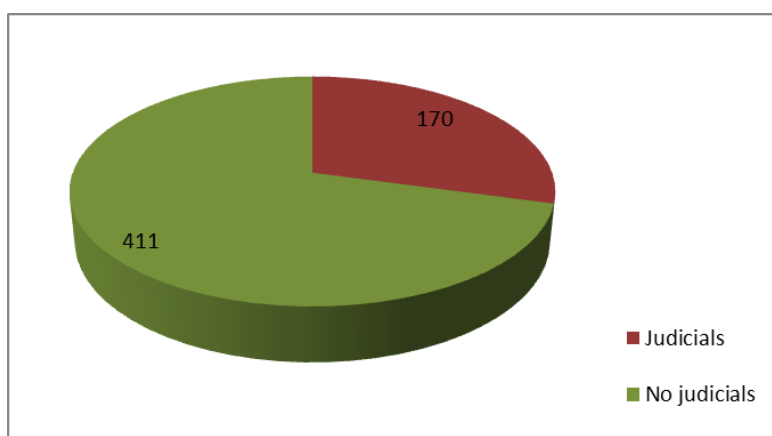
En la recerca projectada s'observa que la població és molt petita, malgrat que les primeres dades que vàrem apuntar per començar l'estudi sabíem que conformaven una xifra variable a l'alça (mitjançant el programa informàtic coneixíem el nombre total d'expedients de mediació que s'havien iniciat l'any 2014 i el nombre d'expedients que encara no estaven acabats). No obstant això les dades ens feien preveure que l'increment de desistiments no seria massa significatiu.

Atès que la mostra necessària per obtenir un nivell de confiança vàlid en la recerca gairebé coincidia amb la població total, es va optar per no seleccionar específicament una mostra i treballar directament sobre la població.

Taula 2. Expedients acabats amb desistiment l'any 2014

	Núm. expedients
Judicials	170
No judicials	411
Total	581

Gràfica 1. Expedients acabats amb desistiment l'any 2014

5.3 Límits territorials i temporals de la recerca

L'àmbit territorial de la recerca és tot Catalunya ja que és el territori en què el Centre de Mediació de Dret Privat gestiona la mediació pública a Catalunya.

L'àmbit temporal escollit és l'any 2014 per les següents raons:

- La gestió dels expedients de mediació s'efectua mitjançant un programa informàtic anomenat SIMC, d'acord amb el qual els expedients es numeren començant per l'1, dins de cada any natural, i a mida que s'introdueixen expedients el número que els correspon és el resultat de sumar-li 1 al número de l'expedient anterior, de manera que l'1 de gener de cada any s'inicia de cap i de nou la numeració dels expedients.
- La informació sobre els motius del desistiment ens l'han facilitada les parts interessades i les persones mediadores i vam detectar que quan ha transcorregut molt de temps des que un fet ha succeït, algunes vegades s'ha perdut el record dels fets.
- Des que un expedient es dona d'alta al programa informàtic (en la data en què es produeixen les sol·licituds) fins que s'acaba (per desistiment o per tancament amb acords o sense) transcorre un temps que pot traspasar l'any natural (efectuant l'estudi majoritàriament l'any 2015 ja podíem disposar de les dades de tancament de tots els expedients de mediació iniciats l'any 2014).

Quan ens vam plantejar l'estudi del nombre de desistiments corresponents a l'any 2014, vam computar tots aquells expedients que s'havien arxivat en el transcurs d'aquest any i en aquell moment la xifra va ser de 147 expedients judicials i 326 expedients no judicials. Aquesta xifra ha variat en l'estudi definitiu per dos motius:

- En un primer moment vam computar expedients que s'havien iniciat en el transcurs de l'any 2013 i que s'havien arxivat en el transcurs de l'any 2014, i aquests els hem eliminat de l'estudi.
- En el moment de plantejar-nos l'estudi l'any 2014 no havia acabat i consegüentment hem afegit els expedients que es van iniciar en el 2014 i que es van arxivar, també en el transcurs del 2015.

El nombre total d'expedients que hem estudiat és de 170 expedients judicials i 411 expedients no judicials.

5.4 Metodologia emprada

La primera actuació de l'equip va ser buscar altres estudis sobre el desistiment en la mediació per tal de situar el nostre punt de partida en aquelles vessants pendents d'explorar dels estudis publicats i aprofitar el coneixement existent. La nostra recerca va ser infructuosa i no vàrem obtenir cap resultat sobre estudis efectuats prèviament.

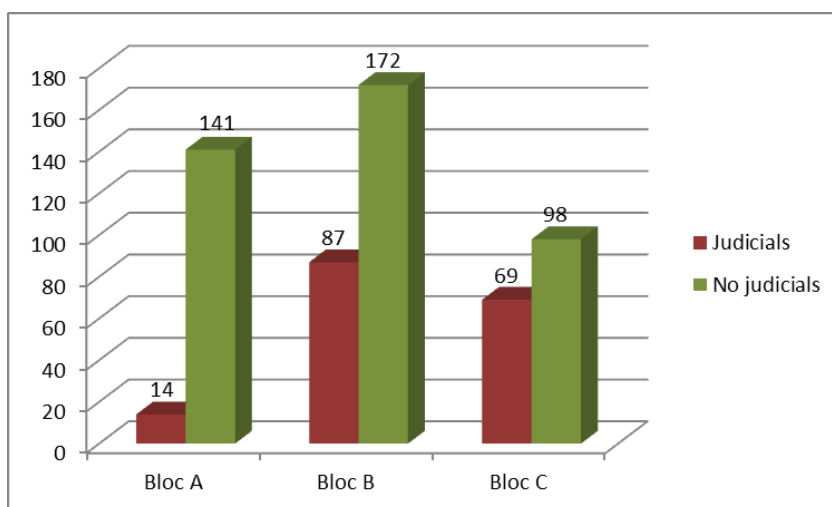
En conèixer que havíem de partir, doncs, del punt zero en aquest tipus d'estudi, vam decidir diferenciar 3 grups d'expedients diversos segons el moment en què s'havia produït el desistiment:

- Desistiments produïts abans de designar mediador/a, que hem anomenat bloc A.
- Desistiments produïts una vegada s'ha designat mediador/a i abans d'iniciar-se la mediació, que hem anomenat bloc B.
- Desistiments produïts després d'iniciar-se la mediació i que hagin tingut una única sessió, que hem anomenat bloc C.

Taula 3. Expedients acabats amb desistiment l'any 2014 diferenciats en blocs

	Bloc A	Bloc B	Bloc C	Total
Judicials	14	87	69	170
No judicials	141	172	98	411
Total	155	259	167	581

Gràfica 2. Expedients acabats amb desistiment l'any 2014

Cadascun dels blocs ha estat categoritzat d'acord amb dos criteris:

- L'àmbit del conflicte la mediació (familiar o civil).
- La procedència d'una derivació (judicial o no judicial).

Dins de cada bloc vam anar separant tots aquells factors (personals i materials) que intervenen en les diferents etapes, atès que les causes del desistiment en cadascuna podrien ser de naturalesa diferent i, en conseqüència, les possibles intervencions correctores també.

Els factors personals i materials que hem diferenciat en cada bloc són: els subjectes que hi intervenen, els documents administratius que es generen i les accions o actuacions que s'efectuen (indiquem en cadascuna quin o quins actors les efectuen).

5.4.1 Bloc A

Subjectes:

- Les parts.
- Els informadors de la Xarxa de serveis d'Orientació Mediatora (SOMs), de la Xarxa de Serveis d'Informació Mediatora (SIMs) i els tècnics del Centre de Mediació.

Documents generats:

- Sol·licitud de totes les parts.
- Dictamen favorable del dret a l'assistència jurídica gratuïta (opcional).

Accions:

- a) Informació del procediment de mediació:
 - directament;
 - a resultes de la petició d'orientació jurídica;
 - a resultes de la petició d'assistència jurídica gratuïta;
 - a resultes d'una derivació judicial.
- b) Petició de mediació.
- c) Petició del reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta (opcional).
- d) Tramesa de les sol·licituds al Centre de Mediació (si escau).
- e) Petició de ratificació de la petició de mediació i de la comprensió dels principis i les característiques de la mediació.

5.4.2 Bloc B

Subjectes:

- Les parts.
- Els informadors de la Xarxa de serveis d'Orientació Mediatora (SOMs), de la Xarxa de Serveis d'Informació Mediatora (SIMs) i els tècnics del Centre de Mediació.
- La persona mediatadora designada.

Documents generats:

- Sol·licitud de totes les parts.
- Dictamen favorable del dret a l'assistència jurídica gratuïta (opcional).

Accions:

- a) Informació del procediment de mediació:
 - directament;
 - a resultes de la petició d'orientació jurídica;

- a resultes de la petició d'assistència jurídica gratuïta;
 - a resultes d'una derivació judicial.
- b) Petició de mediació.
- c) Petició del reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta (opcional).
- d) Tramesa de les sol·licituds al Centre de Mediació (si escau).
- e) Petició de ratificació de la petició de mediació i de la comprensió dels principis i les característiques de la mediació.
- f) Designa de la persona mediadora.
- g) Tramesa de l'expedient a la persona mediadora.
- h) Convocatòria de les parts a la primera reunió (pot ser que no es pugui establir data).

5.4.3 Bloc C

Subjectes:

- Les parts.
- Els informadors de la Xarxa de serveis d'Orientació Mediadora (SOMs), de la Xarxa de Serveis d'Informació Mediadora (SIMs) i els tècnics del Centre de Mediació.
- La persona mediadora designada.

Documents generats:

- Sol·licitud de totes les parts.
- Dictamen favorable del dret a l'assistència jurídica gratuïta (opcional).
- Acta inicial o comunicat del mediador en el seu defecte.

Accions:

- a) Informació del procediment de mediació:
- directament;
 - a resultes de la petició d'orientació jurídica;
 - a resultes de la petició d'assistència jurídica gratuïta;
 - a resultes d'una derivació judicial.
- b) Petició de mediació.
- c) Petició del reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta (opcional).

- d) Tramesa de les sol·licituds al Centre de Mediació (si escau).
- e) Petició de ratificació de la petició de mediació i de la comprensió dels principis i les característiques de la mediació.
- f) Designa de la persona mediadora.
- g) Tramesa de l'expedient a la persona mediadora.
- h) Convocatòria de les parts a la primera reunió.
- i) Reunió i signatura de l'acta d'inici (pot ser que no se signi).

En els expedients judicials, al costat de les parts hi ha els seus advocats defensors que, malgrat que no són part del procediment de mediació, en poden tenir influència en el seu desenvolupament.

Per tal d'iniciar els treballs, l'equip va separar els expedients del bloc A dels que pertanyien als blocs B i C perquè en els expedients del bloc A constava el motiu pel qual les parts havien desistit, llevat d'aquells supòsits en què les parts no l'havien volgut manifestar³¹.

Per als expedients dels blocs B i C es va proposar emprar una metodologia centrada en la realització d'una enquesta quantitativa adreçada als actors dels expedients desistits, i validada metodològicament mitjançant un grup de discussió amb mediadors.

³¹ En tots els blocs la ratificació de la petició de mediació i la comprensió dels requisits s'efectua de la manera següent:

Se separen els expedients (tant si provenen d'una derivació judicial com si no) d'acord amb qui ha efectuat la sessió informativa:

1. de sessions informatives ateses pel personal del Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya;
2. de sessions informatives efectuades pel personal de les entitats col·laboradores: SOM's i SIM's.

En el supòsit 1: si ha transcorregut cert temps des de la sol·licitud fins al moment d'inici de la mediació (tramitació de la justícia gratuïta, dilació en el temps per contactar amb la resta de parts, etc.) es contacta amb les parts i se'ls informa de l'inici immediat del procediment. Si alguna part opta per desistir del procediment se li demana el motiu.

En el supòsit 2 els tècnics del Centre de Mediació es posen en contacte amb les parts i es constata que han estat informats dels principis del procediment i les tarifes i es confirma la petició de mediació i s'informa de la designa immediata de la persona mediadora i dels terminis d'inici del procediment. Si la persona manifesta que no vol continuar se li demana perquè i se li indica la possibilitat de tornar a demanar en una altra ocasió.

Efectuades aquestes actuacions s'indica la causa del desistiment en l'expedient i s'arxiven les actuacions.

Dels blocs B i C vàrem efectuar la selecció d'uns expedients, amb el criteri que els mediadors que havien estat designats per dur-los a terme havien tingut un nombre més alt de desistiments durant l'any 2014. Amb aquest criteri, aconseguíem la informació de diversos expedients amb una única trucada.

Ens vam posar en contacte amb els mediadors que havien estat designats en aquests expedients per tal d'esbrinar els motius del desistiment. En alguns expedients ja constava la informació sobre el perquè s'havia produït el desistiment. En aquells que no ho coneixíem, vàrem observar que la resposta del/de la mediador/a era de desconexença en la major part de supòsits en què no s'havia efectuat cap sessió de mediació i, en canvi, ens donaven molta informació quan s'havia efectuat el treball d'una sessió amb les parts.

Vam consultar els tècnics que gestionen la mediació als Serveis Territorials del Departament de Justícia i la resposta va ser unànime: "quan no s'havia efectuat cap sessió de mediació el motiu del desistiment el feien saber les parts i en molt poques ocasions era la persona mediadora qui n'informava". L'equip va valorar aquests fets i va reformular el disseny de l'estudi en el sentit d'acordar que en aquells expedients en què el procés de mediació no s'havia iniciat (bloc A) i en aquells que la intervenció del mediador havia estat mínima (bloc B), no era precís elaborar una enquesta perquè ja teníem les dades necessàries identificatives de la causa de desistiment quan les parts li havien comunicat el motiu a la persona mediadora i, si no ho havien fet, la persona mediadora les desconexia.

D'aquesta anàlisi vam concloure que la font d'informació principal eren les parts i que, per tant, havíem d'adreçar-nos als sol·licitants, en primer lloc, i eventualment al mediador en cas de discordança; i fer-ho directament, tal i com havíem fet mentre havia durat el procés, és a dir, via telefònica.

La comunicació telefònica, a més de ser l'habitual, tenia els avantatges següents:

- El contacte telefònic amb les parts permet formular més preguntes que les inicialment programades, si escau, i obtenir més informació.
- El contacte telefònic amb la persona medidora (en els expedients del bloc B) ens permetia explicar-li el projecte i obtenir la seva valoració sobre què preguntàvem i, així mateix, ens permetia millorar l'enquesta.

Així mateix, ens vàrem plantejar que la trucada a les parts podia fer innecessària i supèrflua la trucada al mediador (en els supòsits del bloc B) atès que sovint ja podíem validar la causa del desistiment perquè totes dues parts hi coincidien.

L'enquesta telefònica la vam protocol·litzar de la manera següent:

- Telefonem, i si no contesten la trucada, apuntem l'hora. Fem fins a un màxim de 3 trucades en hores diferents.
- Si totes les parts coincideixen en la causa del desistiment, validem la informació, sens perjudici que addicionalment telefonem el mediador.
- Si únicament podem trobar una de les parts, truquem el mediador i si coincideix la resposta, validem la informació.
- Si les parts divergeixen en la causa del desistiment, telefonem el mediador, la resposta del qual valida la informació sobre la causa del desistiment.
- Si no contesta ningú o el mediador no recorda la causa, exclouem l'expedient de la recerca.

En la fase de pilotatge vam constatar que, en la pràctica, les persones enquestades responien amb més facilitat i identificaven amb més precisió la causa del desistiment quan se'ls formulava una pregunta oberta i se'ls permetia expressar-se, que no pas quan se'ls plantejaven preguntes tancades; consegüentment des de l'equip vam decidir que la manera d'obtenir una informació més lliure havia de ser formulant a les parts la pregunta oberta: *per què vàreu desistir del procés de mediació que havíeu sol·licitat?* tenint present la guia de motius sorgida dels expedients que contenien la informació, per ser exposats de manera orientativa i no com a pregunta directa, en el supòsit que l'interlocutor vacil·lés a l'hora de donar la resposta. I vam mantenir les

preguntes tancades del qüestionari per guiar la persona enquestada en cas que no recordés la informació o bé la seva resposta s'apartés amb generalitzacions de l'objectiu de la nostra recerca.

Del pilotatge que vàrem efectuar dels expedients, dels blocs B i C i dels expedients del bloc A³² vam extreure un conjunt de raons per les quals s'havia desistit de la mediació, motius que es donaven de manera habitual en més d'un dels supòsits analitzats, i es van elaborar unes paperetes de resposta que contemplaven aquests motius, i que ens servien de guia per a les preguntes telefòniques que havíem d'efectuar:

- Assoliment d'un acord abans d'iniciar la mediació. L'acord en algunes ocasions era previ a la signatura de l'inici de la mediació i la petició s'havia efectuat, sense ser necessària, per confusió ja que les parts reclamaven un professional que els ajudés a formalitzar l'acord.
- Impossibilitat per contactar amb alguna de les parts. Les dades de contacte són les que consten en la sol·licitud signada. Quan malgrat haver intentat el contacte en múltiples ocasions no es rep cap resposta no és possible iniciar el procediment.
- Impossibilitat d'alguna part per assistir a les sessions fixades. La/les part/parts de la mediació haurien de coincidir en el temps i en l'espai amb la persona mediadora i l'altra part almenys en 1 sessió.
- Oposició d'alguna part a satisfer les tarifes establertes. Quan no es té concedit el dret a l'assistència jurídica gratuïta les parts d'una mediació han d'acceptar pagar les tarifes publicades a la persona mediadora abans que la persona mediadora iniciï el treball. Haver de pagar pel procés de mediació produeix un efecte dissuasiu quan el procés judicial està en curs. El cost de la mediació també frena a les parts d'iniciar aquest via de gestió dels conflictes.
- Recomanació de tercers. El concepte tercer és: el/la professional de referència, familiars o d'altres. Quan és una derivació judicial hi ha uns

³² En el bloc A tota la informació que teníem abans d'iniciar aquest estudi procedia de les dades que recullen els tècnics del Centre de Mediació quan, en el procés de tramitació de la mediació, demanaven una ratificació (no normativament necessària) a les parts respecte la seva petició d'iniciar un procés de mediació.

tercers, advocats defensors, que ja formen part del procediment de resolució de conflictes d'aquestes parts i són influents en qualsevol de les variants que hi puguin aparèixer.

- Informació incompleta o insuficient. Quan la informació respecte dels principis de la mediació i les tarifes no ha estat efectuada correctament o la/les part/s no l'ha entesa adequadament. Aquesta causa freqüentment va lligada a d'altres causes que en resulten una conseqüència.
- Manca d'interès en el procés de mediació. La part o les parts accepten la mediació amb el convenciment que no és possible el diàleg com a mitjà de solució en el conflicte que els ateny i quan hi reflexionen decideixen optar per altres vies. Les parts no ens manifesten la via per la qual optaran.
- Impossibilitat d'alguna part per explorar opcions alternatives a la seva posició inicial. Un posicionament inamovible és contrari a que no hi hagi guanyadors i perdedors sinó que tots siguin guanyadors.
- Aparició de fets sobrevinguts que desaconsellen la mediació. Tenen un abast molt divers, des de fets succeïts a l'atzar a d'altres iniciats o decidits abans d'acceptar la mediació. Alguns d'aquests fets podrien ser reconduïts i la mediació es podria mantenir oberta, com ara quan una de les parts efectua un canvi de domicili i no pot assistir presencialment a les sessions de mediació; podria reconduir-se a efectuar alguna o totes les sessions de mediació telemàticament amb el suport de mitjans informàtics. D'altres són insalvables: violència domèstica, per exemple.
- Altres. Aquest apartat quedava com un calaix de sastre per les explicacions que no podíem encabir en els grups que hem designat anteriorment en tenir un abast més reduït i molt divers. S'anotaven manualment els motius indicats.

El treball de camp el vam efectuar els membres de l'equip d'investigació i vam establir un protocol de presentació per quan telefonéssim les parts de l'expedient per donar-los a conèixer la nostra tasca d'investigació, abans de formular les preguntes.

En el bloc B, quan per manca de localització de les parts o per manca de resposta d'aquestes o perquè ens oferien motius contradictoris havíem de

contactar amb les persones mediadores, efectuàvem les mateixes preguntes, adaptades a la posició de cadascun en la mediació desistida (veure el qüestionari a l'annex núm. 2).

En tercer lloc i corresponent al bloc C, vam valorar que la persona mediadora ja coneixia les parts perquè s'havia efectuat com a mínim una sessió, almenys amb una de les parts, i en aquest sentit l'opció, consensuada, va ser obtenir la informació directament de les persones mediadores sempre pensant que la informació que ells ens transmetrien seria objectiva, en tot cas més neutral que la que poguessin oferir-nos les parts; i d'altra banda, vam considerar que la intervenció de la persona mediadora ens oferia l'oportunitat d'un diagnòstic molt més ric i més precís sobre la causa del desistiment, provenint com provenia d'un expert en gestió de conflictes.

Per aquest bloc, doncs, vam dissenyar una enquesta, diferent de les anteriors, que vam trametre per correu electrònic a les persones mediadores, per tal que tinguessin temps de consultar els expedients (si no els recordaven de memòria) abans de lliurar-nos la resposta.

Les característiques dels expedients del bloc C ens van conduir a formular més preguntes a les persones mediadores ja que en haver treballat una sessió amb les parts ens podien oferir informació més enllà de la causa concreta del desistiment que també podria ajudar-nos en la recerca (veure el qüestionari a l'annex núm. 3).

Una vegada efectuada la tramesa, restàvem a l'espera dels resultats per decidir el pas següent.

Transcorregut 1 mes i escaig des de l'enviament inicial, vam efectuar una segona tramesa de l'enquesta.

Les respostes rebudes eren suficients per permetre'ns fer-ne el tractament i extreure'n conclusions. No obstant això, vam optar per telefonar les persones mediadores que encara no havien respost i intentar aconseguir el màxim de

respostes possibles. Ens vam apropar força al màxim amb un 95.20% de respostes (quan la persona medidora no ho recordava ho vam considerar com a expedient sense resposta).

L'exploració de les dades obtingudes la vam dur a terme els membres de l'equip d'investigació.

Per explotar les dades obtingudes i sistematitzar la informació, vam dissenyar un full de càlcul específic configurat a partir del *numerus clausus* d'hipòtesis de causa de desistiment, que havíem identificat a partir de la nostra praxi professional. A partir d'aquesta eina estadística, processaríem la informació obtinguda i n'extrauríem les dades que ens permetessin, en el marc del pla de treball que vam definir, formular unes conclusions vàlides sobre els motius del desistiment.

En un primer moment en el full de càlcul constaven les 9 causes que havíem identificat i sobre les que veníem treballant, i una desena causa, que no era tal sinó que amb el nom *Altres* incloïa supòsits diversos. Tanmateix, en el moment que començàvem a introduir les dades a les taules, de la lectura dels motius que configuraven l'apartat *Altres* vam observar que hi havia 3 causes que es repetien de manera significativa i l'equip va optar per tractar-les com a motius independents. En aquest sentit, l'apartat *Altres* el vam destriar i el vam suprimir, finalment, atès que s'hi identificaven les tres causes següents, constituïdes com a nous motius per a l'estudi:

- Haver tingut lloc el judici o una proximitat immediata a la data assenyalada per al judici (exclusiu dels expedients judicials, amb l'excepció d'aquells pocs supòsits en que malgrat estar incoat el judici les parts s'interessen per la mediació sense haver estat derivats pels jutges). Vam computar com a causa idèntica que el judici s'hagués celebrat o que hagués de tenir lloc en una proximitat de 10 dies.
- Decisió de solucionar el conflicte per la via judicial. Les parts en el conflicte ens manifestaven que volien que la resolució l'efectués un jutge.

- Reconciliació entre les parts. Aquesta causa és pròpia dels expedients de família.

5.5 Planificació i recursos

5.5.1 Cronograma

Taula 4. Temporització del treball

	Anys 2014 i 2015 (per mesos)											
	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Estudi i fixació del marc teòric preexistent	■	■										
Presa de decisions i confirmació de l'equip de recerca				■								
Pilotatge i rectificacions					■							
Creació de la base de dades i introducció de les dades obtingudes en el pilotatge					■							
Presa de decisions i confirmació de l'equip de recerca						■						
Treball de camp						■	■	■	■	■		
Introducció de les dades en la base de dades								■		■	■	
Anàlisi de les dades										■	■	
Discussió dels resultats											■	
Elaboració de l'informe final											■	■
Presentació dels resultats												■

L'equip investigador es va reunir en 18 ocasions al llarg de l'any 2015:

- 16 de gener; 6 i 20 de febrer; 6, 13 i 20 de març; dates en les quals l'equip d'investigació va iniciar l'estudi i efectuar la fase de pilotatge, es va crear el full de càlcul de tractament de les dades, es van començar a introduir dades i es van prendre les decisions de reformulació del disseny de l'estudi.
- 6 i 22 de maig, 10 de juny i 1 de juliol; reunions en les quals es van posar en comú els resultats del treball de camp que s'anaven obtenint.
- 23 de setembre, quan es va iniciar l'anàlisi i la interpretació de dades.
- 28 d'octubre i durant el mes de novembre els dies 4, 11, 16, 18, 20, 23 i 25; per tal de valorar els resultats obtinguts i redactar aquest informe final sobre l'estudi.

La durada de les reunions ha estat entre 3h i 3.30h.

5.5.2 Recursos

Els recursos materials que s'han emprat per a la recerca han estat:

- El programa informàtic que conté la base de dades de tot l'univers respecte el qual s'ha treballat, SIMC, programa propietat el Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya.
- 4 ordinadors, equipaments informàtics i programari.
- 4 telèfons fixos i els telèfons mòbils de cadascun dels membres de l'equip per a efectuar el treball de camp.
- Espais de treball i espais preparats per dur a terme les reunions de l'equip investigador.

5.5.3 Equip de recerca

L'equip de recerca ha estat format per:

- M. Pilar Cid Horta, direcció, coordinació i treball de camp.
- Isabel Viola Demestre, marc conceptual i treball de camp.
- Josep Fité Guarro, treball de camp i correcció.
- Montserrat Nequi Palomar, suport administratiu.

5.5.4 Pressupost

El pressupost de l'estudi s'ha modificat, lleugerament, respecte de la previsió que es va efectuar quan es va fer la proposta d'aquesta investigació, atès que un membre de l'equip, inicialment format per cinc persones, va renunciar i vam haver d'efectuar una reordenació del treball i, consegüentment del pressupost, en els termes següents:

- Direcció, coordinació i treball de camp 1.900 euros
- Marc conceptual i treball de camp 1.250 euros

- Treball de camp i correcció 1.250 euros
- Suport administratiu 600 euros

6. Resultats

Primer, analitzarem les dades obtingudes en cadascun dels blocs estudiats i, posteriorment, les valorarem respecte del resultat de tots els expedients conjunts.

Atès que en tot el treball de camp hem diferenciat els expedients judicials dels no judicials, farem la distinció de la freqüència en què cada motiu es repeteix, segons la procedència esmentada, per tal d'efectuar una valoració més precisa.

A l'inici d'aquest estudi i en tot el treball de camp efectuat havíem, també, separat els expedients no únicament quant a la seva procedència (judicials i no judicials) sinó també quant a l'objecte que els motivava (familiar o civil).

El nombre d'expedients corresponents a una mediació civil és molt baix i els motius que els actors en l'expedient ens van facilitar no diferien dels motius que ens facilitaven en les mediacions familiars, amb l'excepció d'un motiu, que és exclusiu dels expedients de família, com és la reconciliació. Consegüentment, per tal d'efectuar la valoració, hem suprimit la distinció dels expedients com a mediació familiar o civil i els hem treballat conjuntament d'acord amb la seva procedència, judicial o no judicial.

6.1 Resultats del bloc A

En els expedients classificats en aquest bloc s'ha efectuat la sessió informativa inicial i és en demanar la ratificació des del Centre de Mediació quan s'ha produït el desistiment. Les persones mediadores no han intervingut en aquest procediment.

El temps transcorregut entre la signatura de la sol·licitud i la petició de mediació és habitualment curt; això no obstant, es dilata quan les parts inicien el tràmit de sol·licitud del dret a l'assistència jurídica gratuïta.

D'un univers de 155 expedients configurat per 14 expedients judicials i 141 expedients no judicials no vam rebre resposta en 1 expedient judicial i en 4 expedients no judicials, tots ells de l'àmbit de família.

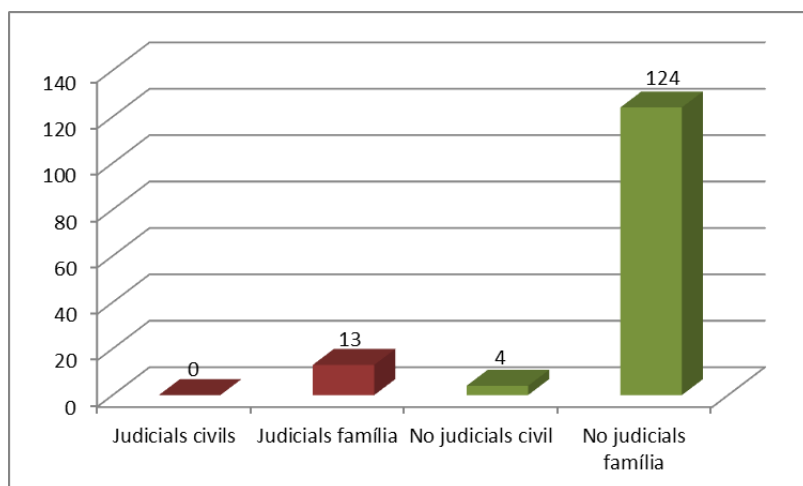
D'aquest total de 140 expedients hem exclòs, també, les respostes de 9 expedients no judicials de l'àmbit familiar per motius contradictoris entre les parts, la qual cosa les qualifica com a respostes no fiables.

Així doncs, una vegada excloses les respostes esmentades els resultats obtinguts en el tractament de respostes dels expedients del bloc A són:

Taula 5. Expedients tractats del bloc A (classificats pel seu origen i matèria)

	Núm. expedients
Judicials civils	0
Judicials família	13
No judicials civil	4
No judicials família	124
Total	141

Gràfica 3. Expedients tractats del bloc A

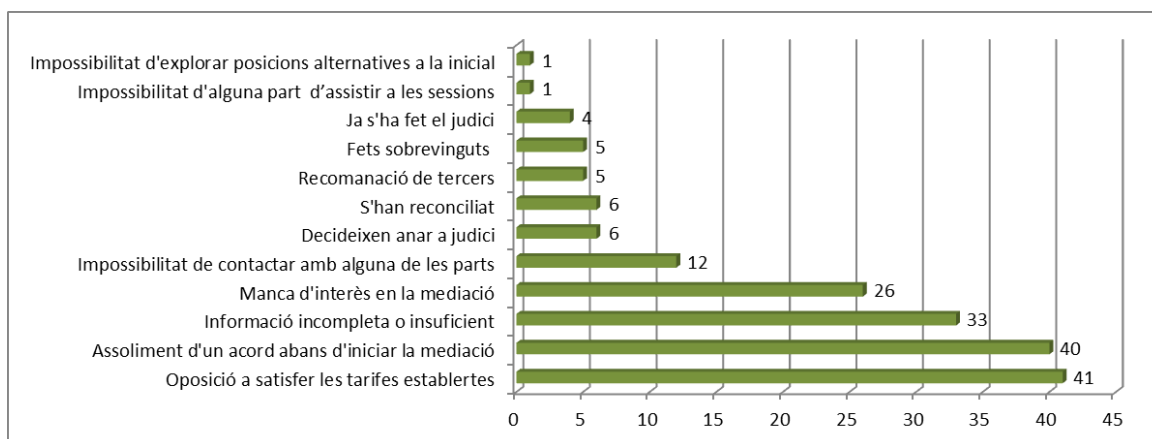

Hi ha 34 expedients amb més d'un motiu com a causa de desistiment, gairebé tots ells en els no judicials. Només en un expedient judicial hi ha més d'un motiu de desistiment.

Taula 6. Freqüència de repetició dels motius de desistiment del bloc A

Oposició a satisfer les tarifes establertes	41
Assoliment d'un acord abans d'iniciar la mediació	40
Informació incompleta o insuficient	33
Manca d'interès en la mediació	26
Impossibilitat de contactar amb alguna de les parts	12
Decideixen anar a judici	6
S'han reconciliat	6
Recomanació de tercers	5
Fets sobrevinguts	5
Ja s'ha fet el judici	4
Impossibilitat d'alguna part d'assistir a les sessions	1
Impossibilitat d'explorar posicions alternatives a la inicial	1

Gràfica 4. Freqüència de repetició dels motius de desistiment del bloc A

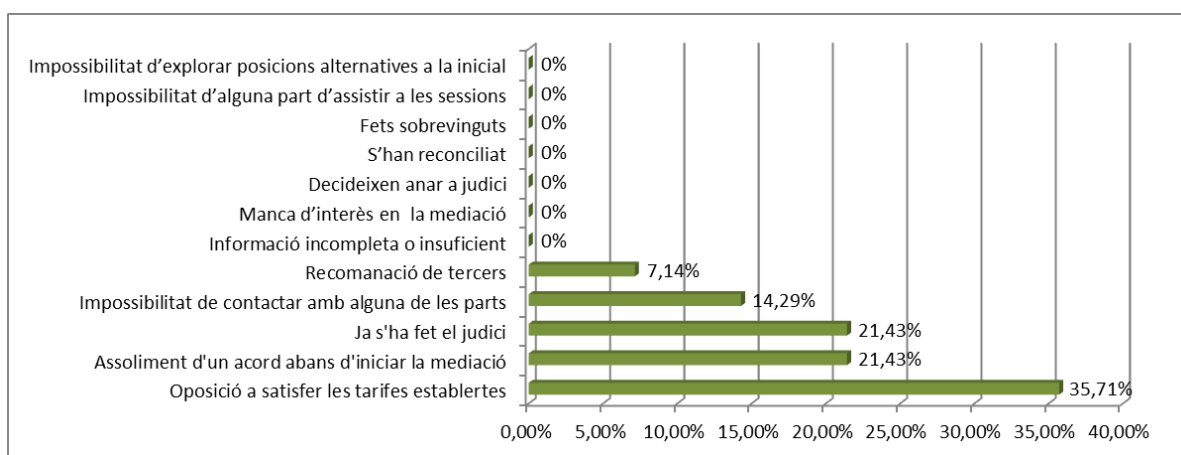

6.1.1 Expedients judicials

Taula 7. Freqüència dels motius de desistiment dels expedients judicials del bloc A

Oposició a satisfer les tarifes establertes	35,71%
Assoliment d'un acord abans d'iniciar la mediació	21,43%
Ja s'ha fet el judici	21,43%
Impossibilitat de contactar amb alguna de les parts	14,29%
Recomanació de tercers	7,14%
Informació incompleta o insuficient	0%
Manca d'interès en la mediació	0%
Decideixen anar a judici	0%
S'han reconciliat	0%
Fets sobrevinguts	0%
Impossibilitat d'alguna part d'assistir a les sessions	0%
Impossibilitat d'explorar posicions alternatives a la inicial	0%

Gràfica 5. Freqüència dels motius de desistiment dels expedients judicials del bloc A

L'oposició a satisfer les tarifes establertes encapçala el llistat dels motius pels quals les parts, tot i haver sol·licitat la mediació, en desisteixen abans d'haver designat la persona mediadora que ha de conduir el procés. Amb un percentatge superior (35,71%) en relació amb les altres causes, l'estudi posa de relleu com el fet d'haver de pagar el procés de mediació produeix un efecte dissuasiu quan el procés judicial està en curs. El cost de la mediació també frena les parts d'iniciar aquest via de gestió dels conflictes.

En la segona posició de les causes de desistiment, un cop sol·licitada la mediació, es produeix un empat entre l'assoliment de l'acord i la celebració del judici, amb un 21,43% per a tots dos motius.

Els pactes celebrats entre les parts abans de designar la persona mediadora representen 2 de cada 10 casos en aquest bloc. Davant d'aquest motiu, podria pensar-se que la sessió informativa de mediació ha motivat que les parts del conflicte vegin que hi ha una possibilitat d'arribar a una solució consensuada; que poden fer-ho ells mateixos, sense la intervenció d'una tercera persona mediadora però amb la intervenció dels seus assessors legals, que els acompanyen en la redacció dels acords que posaran fi al conflicte. Seria interessant conèixer (seria objecte d'un altre estudi) si en aquests supòsits els acords resultants posen fi definitivament al conflicte.

També amb un 21,43%, trobem que la causa del desistiment és que s'ha celebrat el judici. Aquesta causa evidencia que el període de temps comprès entre la sessió informativa i la celebració del judici és curt. És tant curt que fa que en 1 de cada 5 expedients judicials no s'hagi ni de designar mediador perquè el judici ja ha tingut lloc. No hi ha hagut marge per efectuar una primera sessió de mediació. Es fa palesa la necessitat d'una detecció precoç perquè si en un conflicte ja judicialitzat es detectés amb prou antelació que és susceptible de mediació, aquesta mediació es podria dur a terme abans que arribés la data de la celebració del judici.

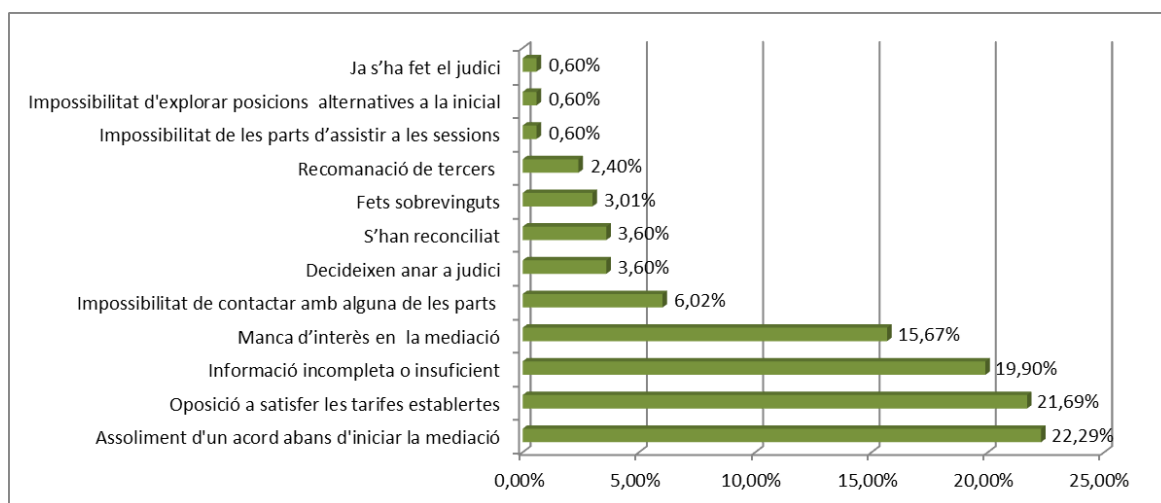
La darrera causa de desistiment de la mediació en el expedients judicials és la dificultat de contactar amb les parts. Les dades de contacte són les que consten en la sol·licitud signada. Quan, malgrat haver intentat el contacte en múltiples ocasions, no es rep cap resposta no es pot iniciar el procediment. En aquests supòsits, les trucades reiterades sense obtenir resposta ni tampoc el retorn de la trucada per part dels interessats, s'interpreta que hi ha una manca d'interès en la mediació i entenem, per tant, que hi ha un desistiment tàcit.

6.1.2. Expedients no judicials

Taula 8. Freqüència dels motius de desistiment dels expedients no judicials del bloc A

Assoliment d'un acord abans d'iniciar la mediació	22,29%
Oposició a satisfer les tarifes establertes	21,69%
Informació incompleta o insuficient	19,90%
Manca d'interès en la mediació	15,67%
Impossibilitat de contactar amb alguna de les parts	6,02%
Decideixen anar a judici	3,60%
S'han reconciliat	3,60%
Fets sobrevinguts	3,01%
Recomanació de tercers	2,40%
Impossibilitat de les parts d'assistir a les sessions	0,60%
Impossibilitat d'explorar posicions alternatives a la inicial	0,60%
Ja s'ha fet el judici	0,60%

Gràfica 6. Freqüència dels motius de desistiment dels expedients no judicials del bloc A

L'assoliment de l'acord abans d'iniciar la mediació, amb un 22,29% del total de les respostes obtingudes, ocupa la primera posició de les causes de desistiment de la mediació en els expedients no judicials de l'any 2014. Si en els expedients judicials aquesta causa ocupava, sorprenentment, un lloc preeminent dins del llistat dels motius pels quals l'expedient s'arxivava, en aquest àmbit no judicial pensem que la sessió informativa de la mediació aporta o recorda a les parts que hi ha una altra manera de gestionar els conflictes - basada en el diàleg, en la comunicació- que ajuda a desfer malentesos i

afavoreix uns acords duradors i satisfactoris que recullin els interessos d'ambdues parts. La possibilitat que aquest resultat s'obtingui en un procés de mediació, on intervé una tercera persona que afavoreix aquest espai de diàleg, pot propiciar que les parts es plantegin la possibilitat de ser elles mateixes les que, sense la participació de cap persona aliena al conflicte, procurin arribar a aquest acord de solució. Si el conflicte no està judicialitzat, s'acostuma a assenyalar que aquest es pot trobar en un punt on les posicions encara no estan molt ancorades i on els fets que han motivat aquesta situació podrien gestionar-se de manera positiva i amb unes emocions que no dificulten, encara, una solució pactada.

Una altra interpretació podria ser que les parts ja tenien un acord o estaven en una situació propera a l'acord. Una informació deficient, sumada a una confusió dels rols de l'advocat i del mediador, fa que les parts signin la sol·licitud de mediació quan, en realitat, el que volen és un professional que formalitzi aquests pactes.

Seguida de molt a prop i com a segona causa, trobem l'oposició a satisfer les tarifes establertes, amb un 21.69%. Novament, el cost de la mediació esdevé un element que propicia que, malgrat haver signat una sol·licitud de mediació, després de la sessió informativa alguna de les parts (o ambdues) s'ho repensa i no vol fer cap tipus de pagament més. En alguns dels casos, el desistiment ve propiciat perquè només una d'elles hauria de pagar les tarifes al mediador. Aquest supòsit té lloc quan una de les parts té atorgat el dret a l'assistència jurídica gratuïta mentre que l'altra no el té. Aquesta aparent desigualtat econòmica entre una part i l'altra sembla un motiu suficient perquè el procés de mediació pugui tenir lloc. Que una part hagi de pagar mentre que l'altra no ho hagi de fer és valorada negativament per la primera.

Amb un 19,90% del resultats, el tercer dels motius que s'ha considerat que afavoreixen el desistiment en la mediació és una informació incompleta o insuficient. Aquesta és una causa que engloba gran part dels motius principals que s'han obtingut de la informació que consta en els expedients d'aquest bloc. Que les parts hagin assolit un acord des de la signatura de la sol·licitud de la

mediació també es pot interpretar en el sentit que elles estaven properes a l'acord i, en conseqüència, la petició de mediació es va dur a terme quan, en realitat, la solució ja era a prop. En alguns expedients, s'apreciava una confusió de rols; en concret, la presència d'un assessor legal feia pensar a les parts que no era necessària la mediació per arribar a un acord. En altres casos, l'argument de les parts per desistir de la mediació sol·licitada era la voluntat que fos el jutge qui decidís la controvèrsia.

En aquesta mateixa línia s'incardina la manca d'interès en la mediació, que representa un 15,67% dels resultats obtinguts. Les parts accepten la mediació amb el convenciment que no és possible el diàleg com a mitjà de solució del conflicte que els ateny i quan hi reflexionen decideixen optar per altres vies.

La impossibilitat per contactar amb les parts, amb un 6,02%, constitueix la cinquena causa de desistiment. Interpretem que les parts tenen poc interès en la mediació quan, després d'haver-la sol·licitat, s'ha intentat contactar amb elles des del Centre de Mediació i no ha estat possible localitzar-les.

De la informació que es disposa en els expedients no judicials d'aquest bloc, els fets sobrevinguts representen un 3,01% dels motius. Dins d'aquest apartat, hi trobem des de fets succeïts a l'atzar a d'altres iniciats o decidits abans d'acceptar la mediació. En són un exemple la malaltia (càncer), la defunció, la derivació a mediació penal i els casos de VIDO, els viatges de llarga durada o canvis de residència i la presentació d'una demanda perquè ja havia transcorregut molt de temps.

6.1.3 Expedients que presenten més d'un motiu de desistiment

Hi ha 34 expedients amb més d'un motiu com a causa del desistiment, gairebé tots ells no judicials. Només en un expedient judicial hi ha més d'un motiu de desistiment.

En aquest expedient judicial, els motius són que les parts ja han assolit un acord abans d'iniciar el procés de mediació i, per tant, un tercer, l'assessor legal, els ha recomanat desistir del procés de mediació.

En els expedients no judicials també hi ha expedients en què el motiu del desistiment és que han assolit un acord i, per tant, els han recomanat que no cal anar a mediació. En algun dels casos, es manifesta que volien arribar a un acord a través del seu advocat i no mostren interès en la mediació. En aquests supòsits s'inclou també, com a causa, la informació incompleta o deficient de la mediació, per tal com les parts poden haver no entès del tot que la intervenció de l'advocat no exclou la participació en un procés de mediació.

Hi ha 5 expedients en què la causa del desistiment de la mediació coincideix amb que ja s'havien assolit acords de solució del conflicte. El curt lapse de temps entre la signatura de la sol·licitud de la mediació i aquest acord que s'ha assolit fa pensar que, possiblement, les parts ja tenien un acord quan van assistir a la sessió informativa i que, en conseqüència, van signar la sol·licitud tot i que no els feia falta. S'ha considerat per tant, que hi hagut una informació insuficient o incompleta.

Hi ha 6 expedients més, no judicials, en els quals les respostes obtingudes s'han interpretat en el sentit que hi ha una manca d'interès en la mediació arran d'una informació de la mediació insuficient o incompleta.

En 2 dels expedients, a la informació incompleta i la manca d'interès en la mediació s'hi afegeix la impossibilitat d'una de les parts d'assistir a les sessions de mediació.

En 4 dels expedients, la informació obtinguda revela que les parts han decidit anar a judici. En 1 d'ells, es decideix anar a judici per recomanació de tercers.

En 1 expedient hi ha impossibilitat de contactar amb les parts i informació insuficient de la mediació. En 1 altre hi ha manca d'interès de la part d'explorar vies alternatives a les posició inicial i, manca d'interès en la mediació.

En 5 expedients, l'oposició a satisfer les tarifes i, així mateix, a sol·licitar el dret a l'assistència jurídica gratuïta, s'interpreta com una manca d'interès en la mediació. S'ha considerat, a més, que hi hagut una informació insuficient o incompleta del procés.

En general, en els expedients que tenen més d'un motiu i en els quals el desistiment es produeix en el període comprès entre la signatura de la sol·licitud de mediació i la designació del mediador, s'ha observat que la causa més destacada i comuna és una informació insuficient o incompleta de la mediació, que s'aprecia en prop de 20 dels expedients esmentats.

6.2. Resultats del bloc B

En els expedients classificats en aquest bloc s'ha efectuat una sessió informativa inicial i, en demanar la ratificació des del Centre de Mediació, s'ha confirmat que les parts coneixien la informació essencial; quan no era així, s'ha complementat la informació per parts dels tècnics del Centre de Mediació i les parts han ratificat que l'acceptaven. Finalment, s'ha designat una persona mediadora que no ha arribat a iniciar el procediment ja que les parts han desistit quan hi ha contactat.

El temps transcorregut entre la ratificació de la sol·licitud i la designa del mediador és curt, així com ho és el temps que transcorre entre la ratificació verbal de la petició de mediació i el primer contacte que el mediador efectua amb les parts.

D'un univers de 259 expedients configurat per 87 expedients judicials i 172 expedients no judicials, no hem rebut resposta d'un total de 8 expedients judicials de l'àmbit de família i de 24 expedients no judicials, 1 de l'àmbit civil i 23 de l'àmbit de família.

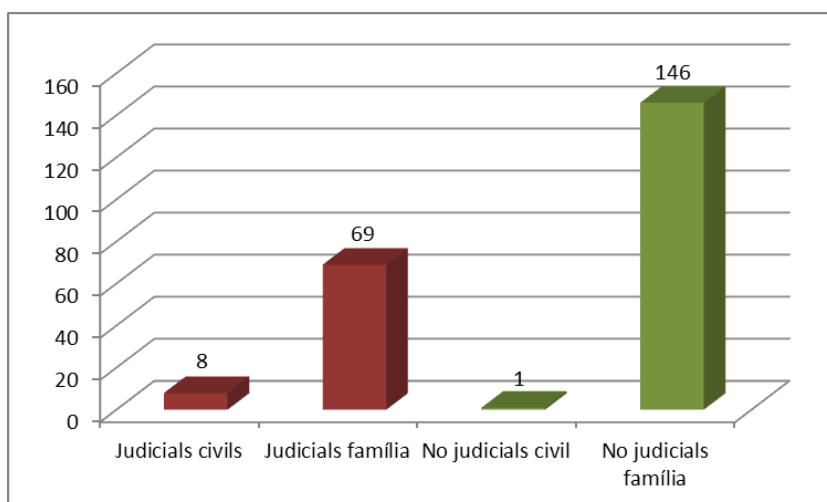
D'aquest total de 227 expedients hem exclòs les respostes de 2 expedients judicials de l'àmbit familiar i d'1 expedient no judicial de l'àmbit familiar per motius contradictoris entre les parts ja que els qualifiquem com a respostes no fiables.

Una vegada excloses les respostes esmentades els resultats obtinguts en el tractament de respostes dels expedients d'aquest bloc són:

Taula 9. Expedients tractats del bloc B (classificats pel seu origen i matèria)

	Núm. expedients
Judicials civils	8
Judicials família	69
No judicials civil	1
No judicials família	146
Total	224

Gràfica 7. Expedients tractats del bloc B

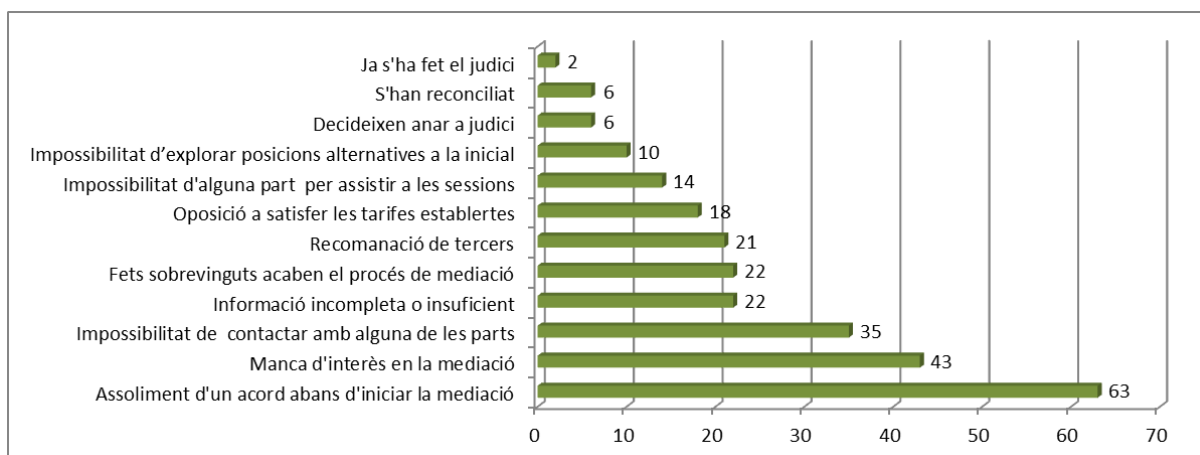

Per freqüència de repetició, els motius de desistiment observats en els expedients del bloc B són les següents:

Taula 10. Freqüència de repetició dels motius de desistiment del bloc B

Assoliment d'un acord abans d'iniciar la mediació	63
Manca d'interès en la mediació	43
Impossibilitat de contactar amb alguna de les parts	35
Informació incompleta o insuficient	22
Fets sobrevinguts acaben el procés de mediació	22
Recomanació de tercers	21
Oposició a satisfer les tarifes establertes	18
Impossibilitat d'alguna part per assistir a les sessions	14
Impossibilitat d'explorar posicions alternatives a la inicial	10
Decideixen anar a judici	6
S'han reconciliat	6
Ja s'ha fet el judici	2

Gràfica 8. Freqüència de repetició dels motius de desistiment del bloc B

En els expedients judicials tenim un nombre de 14 expedients en què les parts ens han expressat més d'1 motiu de desistiment.

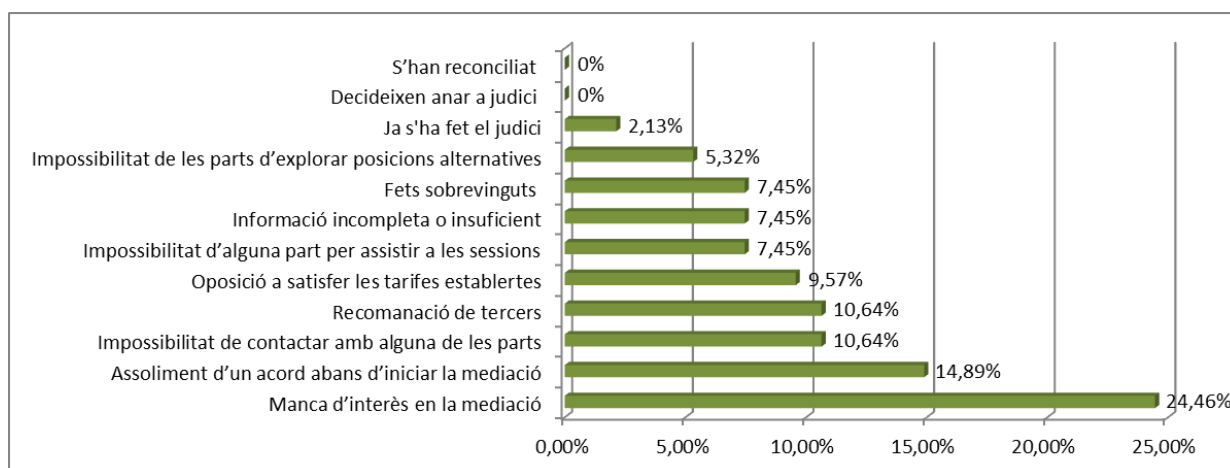
En els expedients no judicials són 18 els expedients en què les parts ens han expressat més d'1 motiu.

6.2.1. Expedients judicials

Taula 10. Freqüència dels motius de desistiment dels expedients judicials del bloc B

Manca d'interès en la mediació	24,46%
Assoliment d'un acord abans d'iniciar la mediació	14,89%
Impossibilitat de contactar amb alguna de les parts	10,64%
Recomanació de tercers	10,64%
Oposició a satisfer les tarifes establertes	9,57%
Impossibilitat d'alguna part per assistir a les sessions	7,45%
Informació incompleta o insuficient	7,45%
Fets sobrevinguts	7,45%
Impossibilitat de les parts d'explorar posicions alternatives	5,32%
Ja s'ha fet el judici	2,13%
Decideixen anar a judici	0%
S'han reconciliat	0%

Gràfica 9. Freqüència dels motius de desistiment dels expedients judicials del bloc B

En els expedients judicials la manca d'interès en la mediació és el motiu més repetit; succeeix en gairebé 1 de cada 4 expedients. Les parts han acceptat la mediació amb el convenciment que no és possible el diàleg i se'n desdiuen posteriorment, aquest fet ens fa pensar que la voluntarietat en la mediació podria estar viciada pel fet que el jutge derivador rebrà la notificació de qui no ha anat a la sessió informativa (la única actuació no confidencial del procés) i se signa la sol·licitud per evitar repercussions negatives en el procés judicial i, posteriorment, efectuada una reflexió se'n desdiuen.

Així mateix l'assistència a la sessió informativa pot haver donat un impuls a les parts per iniciar un diàleg, bé de manera directa o bé mitjançant els seus defensors legals, ja que el segon motiu de desistiment, en els expedients judicials, és haver arribat a un acord abans que s'iniciï la mediació. En aquest sentit el temps transcorregut des de la derivació a la mediació (primer contacte de la part amb el procediment) fins el desistiment ha operat de manera positiva en les parts.

El tercer motiu, la impossibilitat de contactar amb les parts, trasllada el desistiment a la decisió del mediador o del Centre de Mediació. També el podem considerar un desistiment tàcit de les parts que pot ser valorat com una manca d'interès en el procés de mediació. En aquest supòsit les parts ja han ratificat en dues ocasions expressament la voluntat de sotmetre-s'hi, però posteriorment no han respost quan s'ha intentat establir-hi la comunicació per concertar la cita a la primera sessió de mediació, malgrat els intents reiterats de localitzar-los.

La recomanació de tercers ocupa el quart lloc de repetició en els expedients judicials. Els tercers en aquests procediments són una figura present des de l'inici: els defensors legals de les parts. Aquesta realitat ens dóna elements per valorar que les parts, davant els dos procediments paral·lels i complementaris que tenen per resoldre el seu conflicte, s'inclinen per la via judicial i confien més en la persona que els defensa en aquesta via que no pas en la figura que els ajudaria a arribar a un acord mitjançant diàleg.

En cinquè lloc trobem la informació incompleta o insuficient, que es repeteix amb la mateixa freqüència que la impossibilitat d'assistir a les sessions de mediació i que els fets sobrevinguts, Aquests motius tenen una freqüència de repetició del 7,45%, inferior a la mitjana que és del 8,33%.

La informació incompleta actua com la causa que fa que es produeixi una altra causa i quan actua per si sola ens indica que la part no ha rebut adequadament el missatge que se li ha ofert, encara que aquest tingués tot el contingut imprescindible. En els expedients del bloc B, les parts han estat informades

dues vegades sobre els principis i les característiques de la mediació i no obstant això, encara hi ha un percentatge significatiu de persones a les quals no ha arribat correctament el missatge.

La impossibilitat d'assistir a les sessions de mediació hauria de ser un motiu amb solució, atès el ventall de possibilitats de trobada que la persona mediadora ofereix a les parts per efectuar la primera sessió. Si malgrat això no es pot solucionar, la part podria sol·licitar un canvi de designa de persona mediadora i escollir-ne una altra que li oferís uns horaris de trobada més a la seva mida. Quan, malgrat l'oferiment de possibilitats diverses, l'interès d'aquesta part en la mediació esdevé nul, ens plantejem altra vegada una manca d'interès en el procés de la mediació i, consegüentment -i en tractar-se d'una derivació judicials- ens duu a preguntar-nos si la voluntarietat en l'acceptació ha estat influïda.

Els fets sobrevinguts són els següents: motius de salut tant de la persona mediadora com de les parts (en un dels supòsits la malaltia era de la persona mediadora i, en l'ajornar la mediació fins a la seva recuperació, es va celebrar el judici; un supòsit que s'hagués pogut evitar nomenant una altra persona mediadora), discussions sobrevingudes entre les parts posteriors a la mediació que han fet que les parts renunciessin al diàleg, canvi de domicili a un país estranger d'una de les parts, nous fets que estan relacionats amb el conflicte i han trencat la voluntat del diàleg, ordres d'allunyament dictades amb posterioritat a la petició de la mediació o de les quals se n'ha tingut constància una vegada feta la petició, i la manifestació de la voluntat de les parts d'iniciar el diàleg sols, sense l'acompanyament de tercers.

La impossibilitat d'explorar posicions alternatives, tot i que la freqüència de repetició és baixa -3 punts per sota de la mitjana- ens demostra que segueix persistint el desconeixement de la mediació com a procés de diàleg malgrat que se'ls n'ha informat en 2 ocasions; o bé que, tot i saber que no es pretén iniciar cap diàleg s'ha mantingut la postura contrària fins que ha arribat el moment d'iniciar el treball i se n'ha desistit.

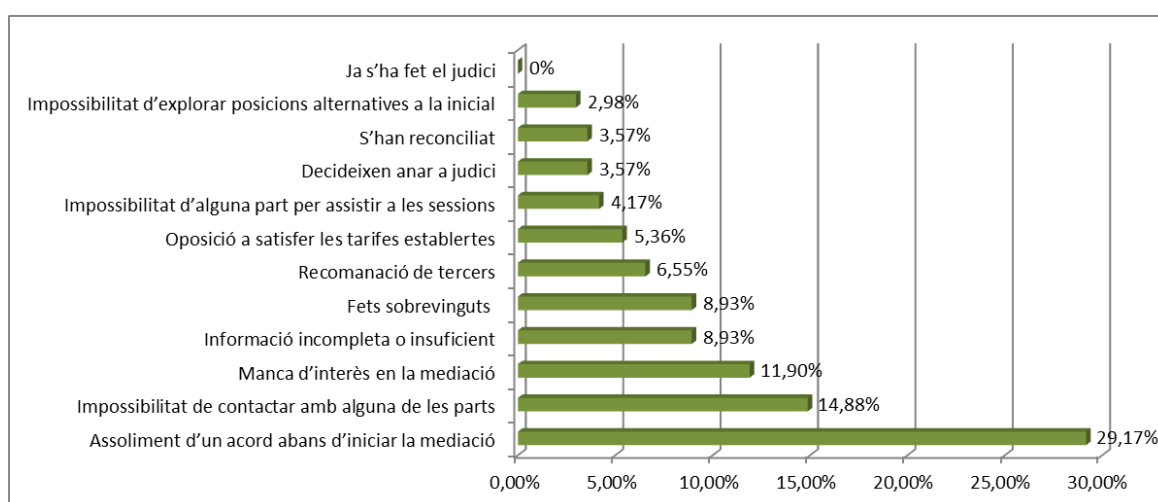
El fet que ja s'hagi celebrat el judici es produeix únicament en 2 ocasions i en cap ocasió succeeix que les parts s'hagin reconciliat, la qual cosa ens fa pensar que quan el conflicte ha arribat als tribunals està massa escalat per què s'extingeixi i, òbviament, el supòsit de prendre la decisió d'anar a judici no es pot donar perquè és un fet previ a l'oferiment de la mediació.

6.2.2. Expedients no judicials

Taula 11. Freqüència dels motius de desistiment dels expedients no judicials del bloc B

Assoliment d'un acord abans d'iniciar la mediació	29,17%
Impossibilitat de contactar amb alguna de les parts	14,88%
Manca d'interès en la mediació	11,90%
Informació incompleta o insuficient	8,93%
Fets sobrevinguts	8,93%
Recomanació de tercers	6,55%
Oposició a satisfer les tarifes establertes	5,36%
Impossibilitat d'alguna part per assistir a les sessions	4,17%
Decideixen anar a judici	3,57%
S'han reconciliat	3,57%
Impossibilitat d'explorar posicions alternatives a la inicial	2,98%
Ja s'ha fet el judici	0%

Gràfica 10. Freqüència dels motius de desistiment dels expedients no judicials del bloc B

Quant als expedients no judicials el primer motiu és l'assoliment d'un acord abans d'iniciar la mediació; això implica que han parlat, sols o amb els seus

advocats, ja que aquestes persones han ratificat per segona vegada la petició de mediació i no han manifestat que l'acord fos previ. Podríem deduir de manera positiva que el coneixement de la mediació com a via de diàleg ha propiciat l'assoliment de l'acord per altres vies.

El segon motiu, la impossibilitat de contactar amb les parts, ens duria a la manca d'interès en la mediació ja que les parts no han efectuat una resposta al mediador quan ha intentat localitzar-los.

La manca d'interès en la mediació com a motiu explicat de manera directa ocupa el tercer lloc. Hem de diferenciar el supòsit quan la intervenció del factor temps ha suposat la designa d'un advocat i les parts han decidit dipositar la seva confiança en l'advocat per resoldre el seu conflicte, del supòsit en què, en aquest transcurs de temps, s'ha extingit el conflicte sense que ens ho hagin manifestat de manera explícita.

La informació incompleta o insuficient ocupa el quart lloc amb la mateixa freqüència que els fets sobrevinguts i és més elevada en aquest supòsit que en els judicials.

Malgrat que s'ha ratificat la petició de mediació dues vegades, quan el mediador/a contacta amb les parts es fa palesa la confusió respecte de la figura del mediador, que es confon amb la de l'advocat, que les parts havien sol·licitat; i constatem que, malgrat la informació que han rebut sobre la mediació, no han pogut diferenciar aquestes figures abans que el mediador els contactés i els fes palès el seu rol. També succeeix que les parts mantenen la petició fins que aconseguen el dictamen favorable de l'assistència jurídica gratuïta i una vegada els ha estat designat l'advocat han optat per aquest professional.

Els fets sobrevinguts són de la mateixa naturalesa que els produïts en els expedients judicials; motius de salut, supòsits de violència, canvis de domicili, etc.

El cinquè lloc l'ocupa la recomanació de tercers, amb una freqüència per sota de la mitjana, seguit de l'oposició a satisfer les tarifes establertes. Les parts coneixen el procediment de mediació i les tarifes perquè s'ha constatat en la petició de ratificació; en aquest sentit, l'oposició a satisfer les tarifes, manifestada des de la sessió informativa però presumptament eliminada per l'atorgament del dret a l'assistència jurídica gratuïta, no s'ha pogut solucionar perquè el dictamen corresponent ha estat desfavorable. Era una acceptació condicionada, que en no complir-se la condició, no s'ha produït.

L'atorgament del dret a l'assistència jurídica gratuïta ens duu a interpretar el motiu de la recomanació de tercers, ja que en haver obtingut la designa de l'advocat d'ofici s'ha dipositat la confiança en aquest professional, que és qui posteriorment el defensarà en la via judicial, si escau i que li ha recomanat que no li cal iniciar un procés de mediació.

El motiu següent seria la impossibilitat d'una part per assistir a les sessions de mediació, amb una freqüència prou distanciada de la mitjana. Tornem a trobar-nos davant d'una manca d'interès per la mediació per part dels sol·licitants.

De manera residual tenim les parts que decideixen anar a judici amb la mateixa freqüència que aquelles que manifesten que s'han reconciliat. Podríem afirmar que conèixer la mediació ha tingut la mateixa incidència, però amb efectes diferents, el negatiu de no voler iniciar el diàleg i el positiu d'haver-lo utilitzat i aconseguir l'extinció del conflicte.

Amb una freqüència pràcticament inapreciable tindríem en penúltim lloc la impossibilitat de les parts d'explorar posicions alternatives i sense que s'hagi al·legat cap vegada el motiu que ja s'ha fet el judici.

6.2.3. Expedients que presenten més d'un motiu de desistiment

En els expedients judicials, quan les parts i/o la persona mediadora ens han manifestat més d'un motiu la causa principal ha estat o bé una informació incompleta o bé la manca d'interès en la mediació, units a l'oposició a satisfer

les tarifes establertes (4 expedients), a la recomanació de tercers (3 expedients), a la impossibilitat d'assistir a les sessions de mediació (3 expedients), a la impossibilitat de contactar amb una de les parts (1 expedient) i a la impossibilitat de les parts d'explorar posicions alternatives a la inicial (1 expedient).

La manca d'interès en la mediació també ha estat causa de doble motiu en 2 ocasions amb el motiu dels fets sobrevinguts; en aquest sentit, els fets s'haguessin pogut reconduir i mantenir-se la mediació, però les parts no hi han estat interessades.

En els expedients no judicials es repeteixen les combinacions de doble motiu exposades per als expedients judicials: impossibilitat de les parts per assistir a les sessions de mediació i impossibilitat del mediador de contactar amb una part (4 expedients cadascuna), impossibilitat de les parts per explorar posicions alternatives (2 expedients), recomanació de tercers (2 expedients), oposició a satisfer les tarifes establertes (2 expedients), fets sobrevinguts (1 expedient), i s'hi afegeixen dos supòsits més, la manca d'interès en la mediació combinada amb el desistiment de les parts perquè prefereixen anar a judici (2 expedients) i la informació incompleta amb el fet que han arribat a un acord previ (2 expedients).

6.3. Resultats del bloc C

En els expedients classificats en aquest bloc s'ha efectuat una sessió informativa inicial i en demanar la ratificació des del Centre de Mediació s'ha confirmat que les parts coneixien la informació essencial; quan no era així han complementat la informació els tècnics del Centre de Mediació. Seguidament, s'ha designat una persona mediadora que ha iniciat el procediment, ha celebrat una sessió de mediació i, posteriorment, les parts han desistit.

El temps transcorregut entre la sol·licitud de mediació i el moment del desistiment és més llarg que en els altres dos blocs ja que el treball de mediació ja ha estat iniciat.

D'un univers de 167 expedients configurat per 69 expedients judicials i 98 expedients no judicials, no hem rebut resposta en 8 expedients judicials i en 19 expedients no judicials de l'àmbit de família.

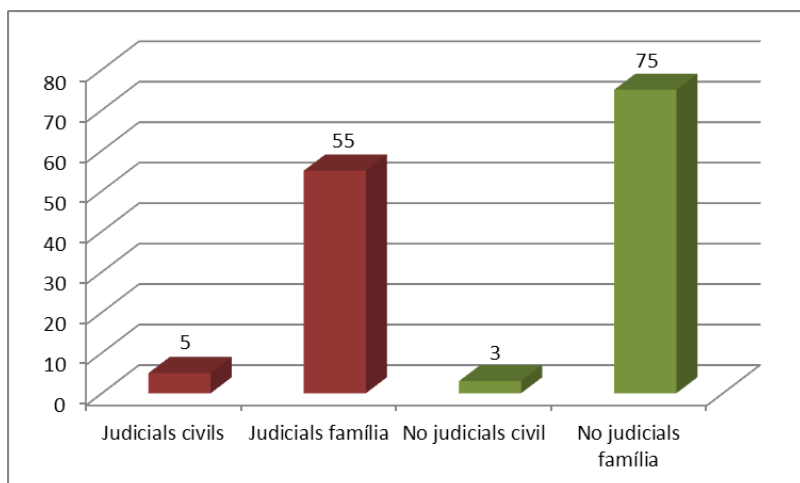
D'aquest total de 140 expedients, hem rebutjat les respostes d'un expedient judicial de l'àmbit familiar i les d'un expedient no judicial també de l'àmbit familiar per motius contradictoris entre les parts ja que els qualifiquem com a respostes no fiables.

Una vegada excloses les respostes esmentades, doncs, els resultats obtinguts en el tractament de respostes dels expedients del bloc C són els següents:

Taula 12. Expedients tractats del bloc C (classificats pel seu origen i matèria)

	Núm. expedients
Judicials civils	5
Judicials família	55
No judicials civil	3
No judicials família	75
Total	138

Gràfica 11. Expedients tractats del bloc C

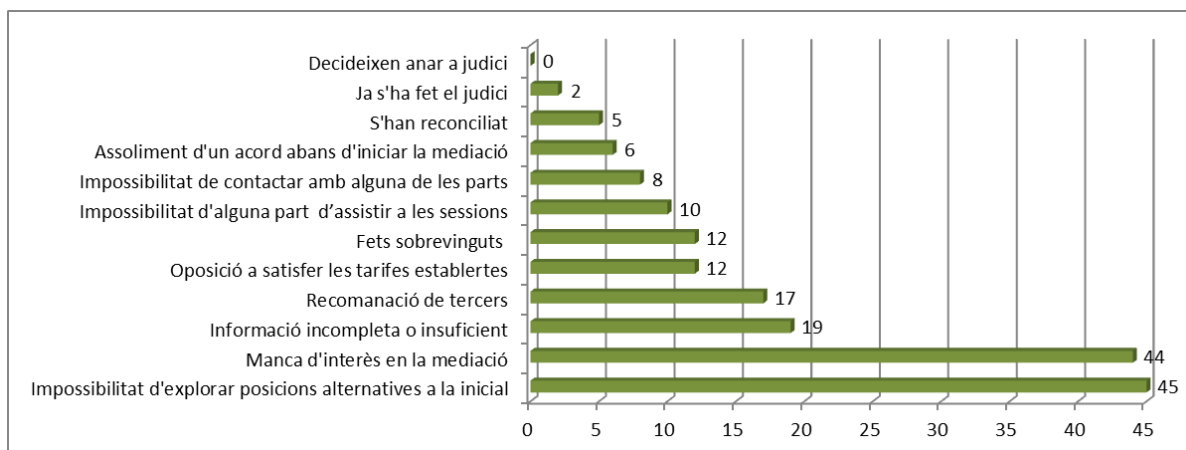

Per freqüència de repetició, els motius de desistiment observats en els expedients del bloc C són les següents:

Taula 13. Freqüència de repetició dels motius de desistiment del bloc C

Impossibilitat d'explorar posicions alternatives a la inicial	45
Manca d'interès en la mediació	44
Informació incompleta o insuficient	19
Recomanació de tercers	17
Oposició a satisfer les tarifes establertes	12
Fets sobrevinguts	12
Impossibilitat d'alguna part d'assistir a les sessions	10
Impossibilitat de contactar amb alguna de les parts	8
Assoliment d'un acord abans d'iniciar la mediació	6
S'han reconciliat	5
Ja s'ha fet el judici	2
Decideixen anar a judici	0

Gràfica 12. Freqüència de repetició dels motius de desistiment del bloc C

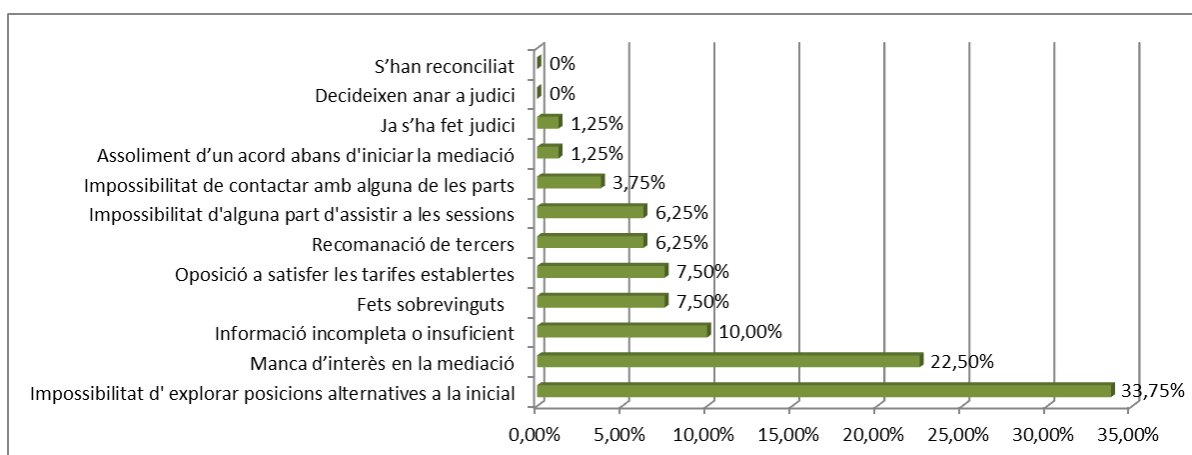

6.3.1. Expedients judicials

Taula 14. Freqüència dels motius de desistiment dels expedients judicials del bloc C

Impossibilitat d' explorar posicions alternatives a la inicial	33,75%
Manca d'interès en la mediació	22,50%
Informació incompleta o insuficient	10,00%
Fets sobrevinguts	7,50%
Oposició a satisfer les tarifes establertes	7,50%
Recomanació de tercers	6,25%
Impossibilitat d'alguna part d'assistir a les sessions	6,25%
Impossibilitat de contactar amb alguna de les parts	3,75%
Assoliment d'un acord abans d'iniciar la mediació	1,25%
Ja s'ha fet judici	1,25%
Decideixen anar a judici	0%
S'han reconciliat	0%

Gràfica 13. Freqüència dels motius de desistiment dels expedients judicials del bloc C

La primera causa de desistiment en les mediacions judicials ja iniciades i amb una sessió única feta és el posicionament de les parts. És significativa la diferència que s'observa entre el % de desistiments judicials i el de desistiments no judicials, com oportunament constatarem. Aquest 39,13% cau fins a un 18% quan el conflicte encara no s'ha judicialitzat. Aquesta dada, com hem apuntat més amunt, es pot explicar per l'enquistament de les posicions i la rigidesa del procés judicial civil, que actuen com un factor que dificulta la flexibilització de les postures en el conflicte.

En segon lloc, apareix com a causa de desistiment clarament destacada la manca d'interès de les parts, o d'alguna d'elles, en la mediació, amb un 26,09% de casos sobre la totalitat d'expedients de mediació judicial.

En aquest grup de casos estudiats, és significatiu que, al menys en 5 d'ells, les parts expressen que van assistir a mediació perquè s'hi sentien obligades pel jutge derivador. En aquest casos observats, creiem que, atesa la nota de voluntarietat que presideix l'acceptació de la mediació, aquesta causa es pot vincular a un altre dels factors estudiats, una informació insuficient o mal rebuda que pot haver conduït les parts a iniciar un procés de diàleg que potser ja no haurien obert si no hi hagués hagut aquests malentesos sobre la naturalesa del procediment de mediació.

En tercer lloc, els protagonistes de les mediacions analitzades refereixen directament una informació incompleta o insuficient com a causa del desistiment en mediació, amb una incidència en els expedients judicials de l'11,59%. Un valor, novament, molt semblant al que presenten els expedients no judicials.

Finalment, dues últimes causes destaquem, encara: d'una banda, l'aparició de fets sobrevinguts que acaben el procés de mediació, i de l'altra, l'oposició d'alguna part a satisfer les tarifes de la mediació. Totes dues es presenten en un 8,70% de la totalitat dels expedients.

En el primer cas, amb una freqüència de 6 expedients observada, les respostes obtingudes ens permeten constatar que en 3 casos es van identificar durant la mediació dificultats que requerien una intervenció terapèutica, en dos es van presentar denúncies penals i en una més, les parts van reconsiderar la seva decisió de separar-se.

En el segon cas, el fet d'haver de pagar les tarifes de la mediació creiem que té un efecte dissuasiu quan el procés judicial està en curs. En efecte, el preu de la mediació és percebut com un cost afegit superflu quan ja s'ha fet una inversió

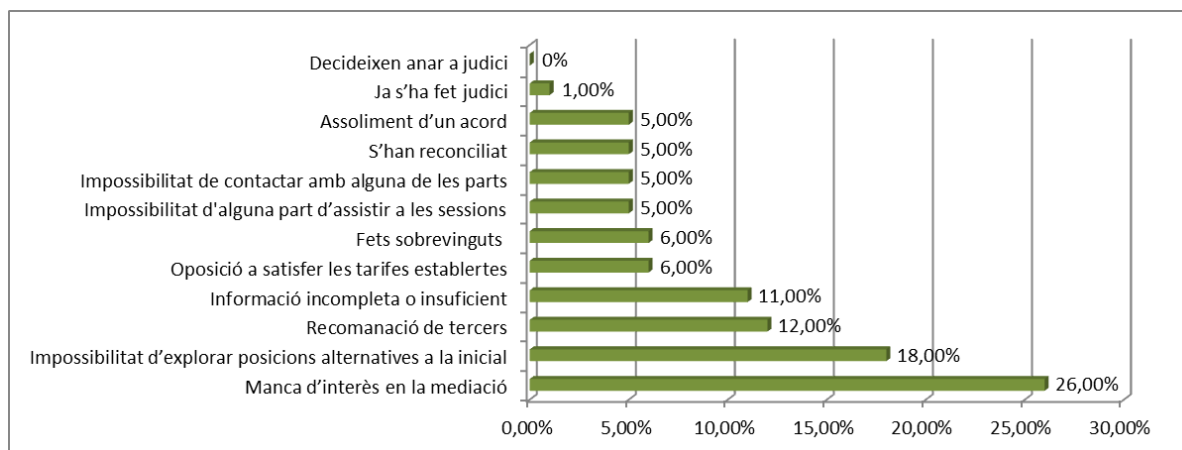
important en l'advocat i el procurador i frena les parts a l'hora de prosseguir amb una mediació, fins i tot quan se n'ha realitzat ja una primera sessió.

6.3.2. Expedients no judicials

Taula 15. Freqüència dels motius de desistiment dels expedients no judicials del bloc C

Manca d'interès en la mediació	26,00%
Impossibilitat d'explorar posicions alternatives a la inicial	18,00%
Recomanació de tercers	12,00%
Informació incompleta o insuficient	11,00%
Oposició a satisfer les tarifes establertes	6,00%
Fets sobrevinguts	6,00%
Impossibilitat d'alguna part d'assistir a les sessions	5,00%
Impossibilitat de contactar amb alguna de les parts	5,00%
S'han reconciliat	5,00%
Assoliment d'un acord	5,00%
Ja s'ha fet judici	1,00%
Decideixen anar a judici	0%

Gràfica 14. Freqüència dels motius de desistiment dels expedients no judicials del bloc C

En els expedients no judicials la causa que destaca primordialment sobre les altres és la manca d'interès en la mediació, amb una freqüència d'un 26,53% en la totalitat d'expedients no judicials. En valors absoluts, hi hauria una diferència remarcable entre aquests 26 expedients i els expedients judicials desistits per manca d'interès o confiança en la mediació (18), però

percentualment ambdós grups d'expedients mostres valors quasi idèntics: 26,53% en el cas dels no judicials i un 26,09% en el cas dels judicials.

En segon lloc, l'estudi ens ha permès detectar que en un 18,37% dels casos estudiats els intervinents expressen com a causa la impossibilitat de les parts per exposar opcions alternatives; és a dir, un posicionament que acaba essent impeditiu de la continuació de la mediació. Aquesta causa, com hem tingut l'oportunitat d'observar, presenta una variació molt significativa respecte del valor que ens torna l'estudi dels expedients judicials, on puja més del doble que en els casos no judicials.

En tercer lloc, en un 12,37% dels casos estudiats el desistiment es produeix per recomanació d'una tercera persona. Aquest és un dels supòsits on observem una diferència rellevant entre el valors. Aquest "tercer" és una designació genèrica per abraçar una diversitat d'intervencions, no tan sols professionals sinó de persones de l'entorn personal o familiar de la part desistida. Però el supòsit més comú que es detecta en el nostre estudi és la recomanació de l'advocat.

En quart lloc, en un 11,22% dels expedients estudiats la causa del desistiment s'atribueix a una informació incompleta o insuficient rebuda per les parts. Percentualment, la seva freqüència en contextos no judicials és gairebé idèntica a la que s'esdevé en casos judicials.

La incidència d'aquesta causa (informació incompleta) en les mediacions iniciades i concloses amb una sessió feta és clarament menor que en els altres dos grups de casos. Creiem que en part es deu a que aquí les parts han rebut ja una informació en 3 temps: a la sessió informativa inicial, en la confirmació telefònica duta a terme pels tècnics del Centre de Mediació i per part del mediador que enquadra les parts en la primera sessió i dedica, per tant, un temps a situar-les en el nou marc col·laboratiu i a resoldre dubtes sobre la mediació. De tota manera, quan aquesta causa es produeix en expedients no judicials (en 11 casos), observem que va associada majoritàriament a dues altres causes: la recomanació de tercers perquè la persona desisteixi i la

manca d'interès en la mediació. Atès que la sessió informativa s'ha produït per lògica abans que aquestes dues circumstàncies, creiem que podem plantejar-nos que una informació deficient i incompleta sobre la mediació fa més sensible la persona a recomanacions de tercers i que desincentiva per a la mediació.

6.3.3. Expedients que presenten més d'un motiu de desistiment

Els expedients del bloc C (desistits després d'una primera i única sessió de mediació realitzada per un mediador) presenten una freqüència de desistiments multicausals molt similar a la que observem en els expedients dels altres blocs.

En efecte, en 35 expedients els motius expressats són múltiples. D'aquests casos multicausals, 20 són judicials i 15 corresponen a expedients de mediació no judicials.

Com observem, en una majoria dels expedients multicausals estudiats (en 20) es troba present la manca d'interès en la mediació, de manera que aquesta sembla comportar-se com una característica transversal als expedients que estudiem.

Així, en 13 d'aquests expedients multicausals, aquesta causa es vincula al posicionament de les parts. Creiem que aquestes dades es poden interpretar conjuntament atès que un interès baix en un procés de mediació prefigura un marc en el qual difícilment es donen les condicions perquè les parts duguin a terme l'esforç de moure's de la pròpia posició per trobar punts de contacte amb l'altra part.

En 7 casos, la manca d'interès o confiança en la mediació coincideix amb l'oposició a satisfer les tarifes del procés de mediació. Novament, la manca d'interès opera com una característica complementària que ens ajuda a comprendre l'oposició de les parts a seguir satisfent unes tarifes per un procés en el qual no confien.

I finalment, en 6 dels expedients on les parts manifesten manca d'interès en la mediació, aquest motiu es vincula a la manca d'informació o la recepció d'una informació insuficient. Creiem, en aquest sentit, que aquesta coincidència mostra una possible causa del desinterès o la desconfiança vers la mediació, atès que es produeixen amb més freqüència quan la informació respecte el principis de la mediació i les tarifes no ha estat efectuada correctament, o bé les parts no l'han entesa adequadament.

7. Valoració dels resultats

En aquest apartat donarem els resultats de l'anàlisi conjunta de tots els expedients i compararem aquest resultat amb les valoracions específiques de cadascun dels tres blocs.

De l'univers inicial de 581 expedients, dels quals 170 són judicials i 411 són no judicials, hem exclòs els expedients no contestats i aquells en què les parts han manifestat motius diversos i contradictoris entre si.

Del total d'expedients restem 17 expedients judicials, dels quals 16 són de l'àmbit de família i 1 expedient de l'àmbit del dret privat, i, 47 expedients no judicials, 1 de l'àmbit civil i 46 de l'àmbit de família.

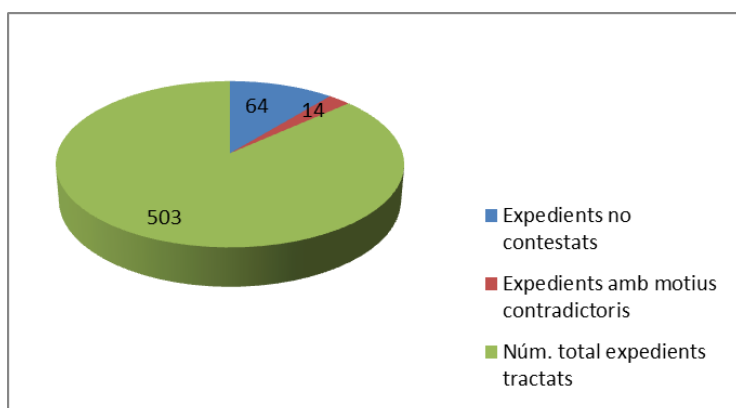
D'aquest total de 517 expedients, que en resulta, hem exclòs les respostes de 3 expedients judicials de l'àmbit familiar i d'11 expedients no judicials de l'àmbit familiar per motius contradictoris entre les parts ja que les qualifiquem com a respostes no fiables.

Una vegada excloses les respostes esmentades els resultats obtinguts són 503 expedients: 150 expedients judicials, 13 civils i 137 de família, i 353 expedients no judicials, 8 civils i 345 de família.

Taula 16. Expedients tractats

Procedència i matèria	Núm. total expedients desistits	Expedients no contestats	Expedients amb motius contradictoris	Núm. total expedients tractats
Judicials civils	14	1	0	13
Judicials família	156	16	3	137
No judicials civil	9	1	0	8
No judicials família	402	46	11	345
Total	581	64	14	503

Gràfica 15. Expedients tractats

Taula 17. Expedients exclosos per no contestats (en %)

Procedència	No contestats
Judicials	10,00%
No judicials	11,43%
Total	11,01%

Taula 18. Expedients exclosos per motius contradictoris (en %)

Procedència	Motius contradictoris
Judicials	1,96%
No judicials	3,02%
Total	2,71%

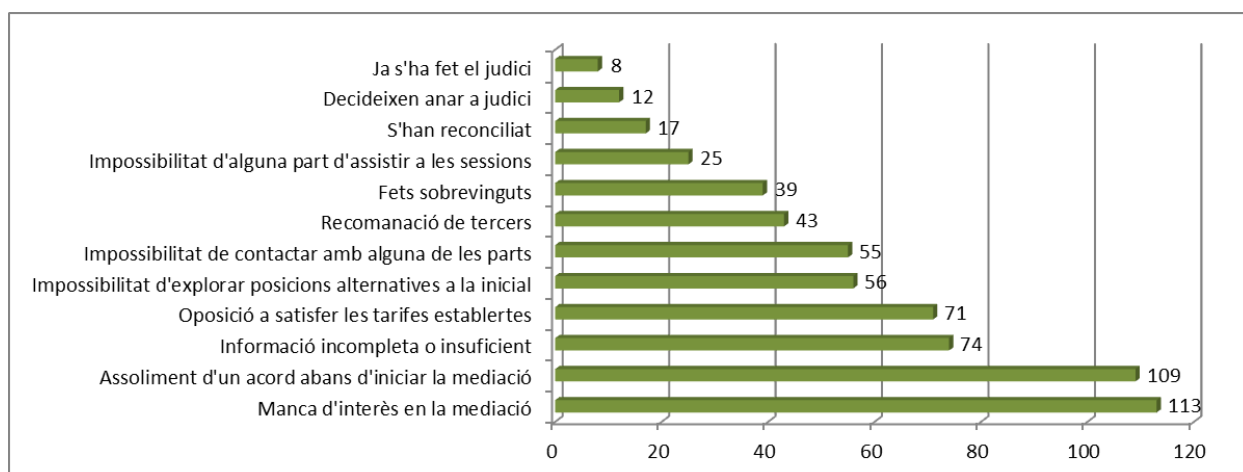
En els expedients judicials tenim un nombre de 30 expedients en què les parts ens han expressat més d'1 motiu de desistiment. En els expedients no judicials són 71 els expedients en què les parts ens han expressat més d'1 motiu.

Per aquesta raó, el nombre de motius obtinguts és superior al nombre d'expedients tractats.

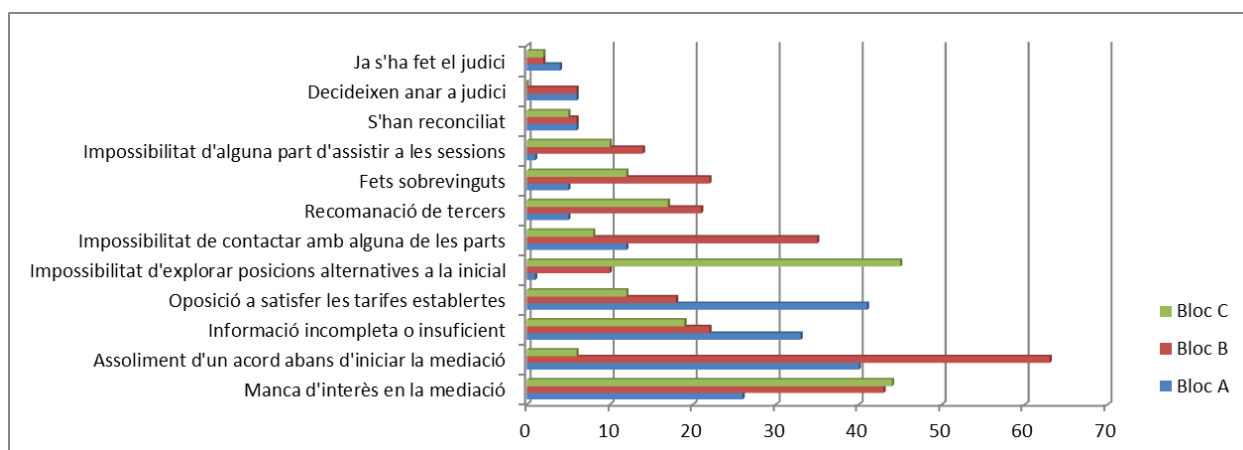
Taula 19. Freqüència dels motius de desistiment

	Bloc A	Bloc B	Bloc C	Total
Manca d'interès en la mediació	26	43	44	113
Assoliment d'un acord abans d'iniciar la mediació	40	63	6	109
Informació incompleta o insuficient	33	22	19	74
Oposició a satisfer les tarifes establertes	41	18	12	71
Impossibilitat d'explorar posicions alternatives a la inicial	1	10	45	56
Impossibilitat de contactar amb alguna de les parts	12	35	8	55
Recomanació de tercers	5	21	17	43
Fets sobrevinguts	5	22	12	39
Impossibilitat d'alguna part d'assistir a les sessions	1	14	10	25
S'han reconciliat	6	6	5	17
Decideixen anar a judici	6	6	0	12
Ja s'ha fet el judici	4	2	2	8

Gràfica 16. Freqüència dels motius de desistiment

Gràfica 17. Freqüència dels motius de desistiment (comparativa per blocs)

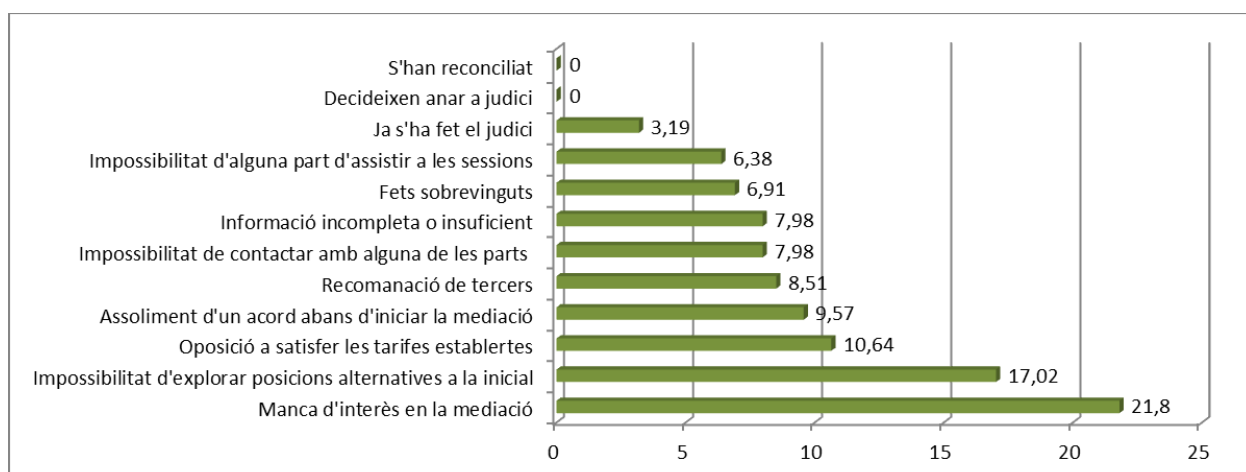
Si prenem en consideració el conjunt de respostes que hem obtingut, sense distingir la procedència dels expedients, que en les taules anomenem “total”, els resultats obtinguts són els que es relacionen en l’epígraf que segueix.

7.1 Valoració estadística dels resultats

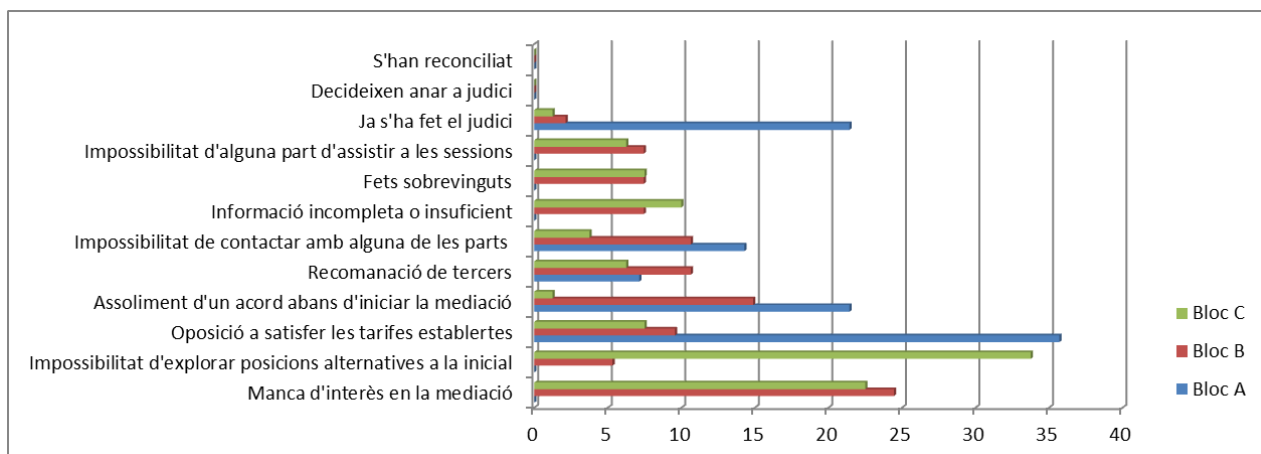
Taula 20. Percentatge dels motius de desistiment dels expedients judicials

	Bloc A	Bloc B	Bloc C	Total
Manca d'interès en la mediació	0	24,46	22,50	21,80
Impossibilitat d'explorar posicions alternatives a la inicial	0	5,32	33,75	17,02
Oposició a satisfer les tarifes establertes	35,71	9,57	7,50	10,64
Assoliment d'un acord abans d'iniciar la mediació	21,43	14,89	1,25	9,57
Recomanació de tercers	7,14	10,64	6,25	8,51
Impossibilitat de contactar amb alguna de les parts	14,29	10,64	3,75	7,98
Informació incompleta o insuficient	0	7,45	10,00	7,98
Fets sobrevinguts	0	7,45	7,50	6,91
Impossibilitat d'alguna part d'assistir a les sessions	0	7,45	6,25	6,38
Ja s'ha fet el judici	21,43	2,13	1,25	3,19
Decideixen anar a judici	0	0	0	0
S'han reconciliat	0	0	0	0

Gràfica 18. Percentatge dels motius de desistiment dels expedients judicials

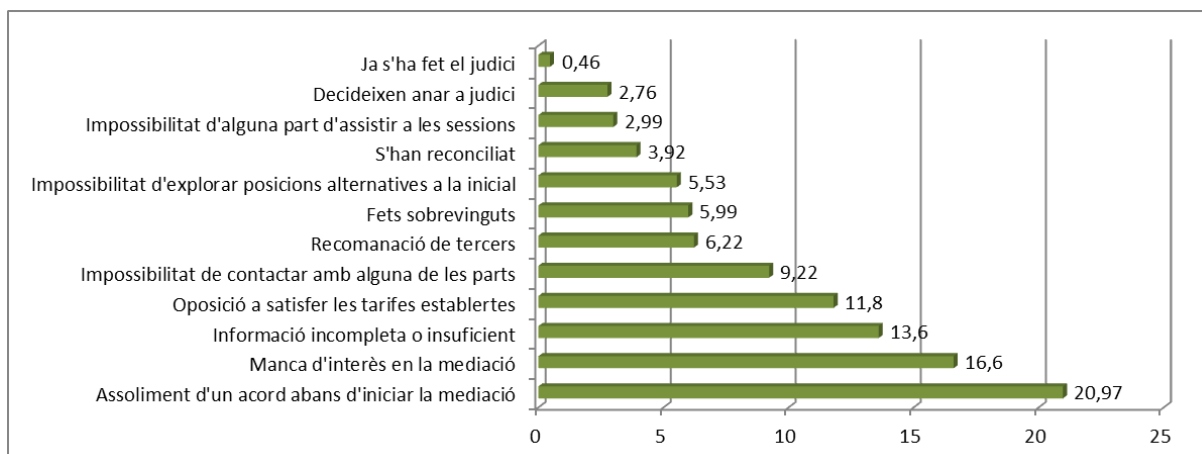
Gràfica 19. Percentatge dels motius de desistiment dels expedients judicials (comparativa per blocs)

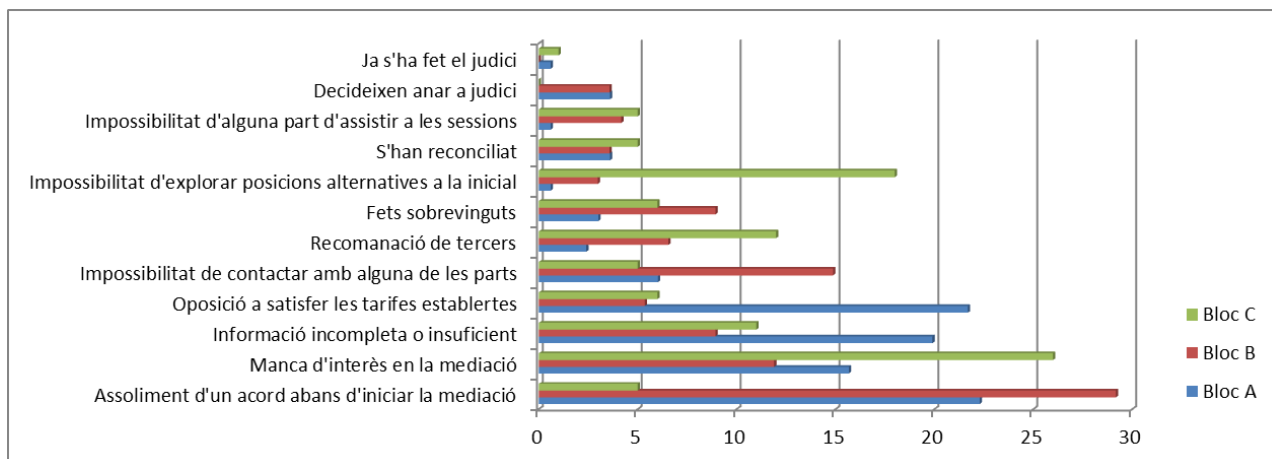
Taula 21. Percentatge dels motius de desistiment dels expedients no judicials

	Bloc A	Bloc B	Bloc C	Total
Assoliment d'un acord abans d'iniciar la mediació	22,29	29,17	5,00	20,97
Manca d'interès en la mediació	15,67	11,90	26,00	16,60
Informació incompleta o insuficient	19,90	8,93	11,00	13,60
Oposició a satisfer les tarifes establertes	21,69	5,36	6,00	11,80
Impossibilitat de contactar amb alguna de les parts	6,02	14,88	5,00	9,22
Recomanació de tercers	2,40	6,55	12,00	6,22
Fets sobrevinguts	3,01	8,93	6,00	5,99
Impossibilitat d'explorar posicions alternatives a la inicial	0,60	2,98	18,00	5,53
S'han reconciliat	3,60	3,57	5,00	3,92
Impossibilitat d'alguna part d'assistir a les sessions	0,60	4,17	5,00	2,99
Decideixen anar a judici	3,60	3,57	0	2,76
Ja s'ha fet el judici	0,60	0	1,00	0,46

Gràfica 20. Percentatge dels motius de desistiment dels expedients no judicials

Gràfica 21. Percentatge dels motius de desistiment dels expedients no judicials (comparativa per blocs)

De la valoració de les causes es desprèn que, en els expedients judicials, la causa principal de desistiment és la manca d'interès en la mediació i és la segona causa de desistiment en els expedients no judicials, amb una freqüència elevada en tots dos supòsits, del 21,8% i el 16,60% respectivament. Aquesta causa té rellevància en els blocs B -més amb els expedients judicials que els no judicials- i en el bloc C -al revés, i no així en el bloc A.

És freqüent que es confongui la sessió informativa amb la primera sessió de mediació, tot i que les parts encara no hagin manifestat la seva voluntat d'iniciar el procés. Aquesta confusió condueix a què la signatura de la sol·licitud de mediació es consideri com l'inici del procés i quan es demana la ratificació es manifesta la voluntat de no continuar.

Des que la informació respecte la part que ha assistit a la sessió informativa, per aplicació de la Llei 5/2012, de 6 de juliol, de mediació en assumptes civils i mercantils, ha deixat de ser confidencial i s'informa l'autoritat judicial de l'assistència o no de les parts a la sessió informativa, el principi de voluntarietat de la mediació ha perdut l'esperit que el defineix. Les parts assisteixen a les sessions informatives condicionades per la idea que el jutge/jutgessa derivador/ora coneixerà la seva incompareixença i els perjudicarà en la

resolució del procés judicial incoat. Aquesta por impulsa les parts a signar la sol·licitud de mediació, per tal de poder-ne desistir posteriorment.

Quant als expedients no judicials, valorem d'una banda -i concretament en els blocs A i B- que la part o les parts accepten la mediació amb el convenciment que no és possible el diàleg com a mitjà de solució en el conflicte que els ateny i quan hi reflexionen decideixen optar per altres vies.

Així mateix, és important la incidència del temps transcorregut des que es va fer la sessió informativa fins que s'inicia la mediació. En determinades ocasions, en aquest temps la part ha obtingut el dret a l'assistència jurídica gratuïta i la designa d'un advocat d'ofici. En d'altres ocasions en aquest transcurs de temps s'ha pogut extingir el conflicte sense que en tinguem coneixement, i fins i tot es pot produir una vegada s'ha efectuat la primera sessió de mediació.

La impossibilitat d'explorar alternatives a la posició inicial és la segona causa de desistiment més repetida en els expedients judicials estudiats, amb un 17,02% en front del 5,53% dels no judicials, àmbit en el que ocupa la vuitena posició de freqüència i estaria per sota de la mitjana que es troba en el 8,33%. En el bloc A aquesta causa no s'evidencia i en el bloc B té una incidència molt baixa tot i que en els expedients judicials és més alta que en els no judicials; en els expedients del bloc C, aquesta causa té una incidència molt alta en general i destaca en el supòsit des expedients judicials.

En els expedients judicials podem, amb aquestes dades, afirmar que quan més escalat està el conflicte i quan més s'ha reafirmat la posició de la part (en aquest cas seria en la demanda o en la contestació a la demanda en la via judicial) més difícil és desfer aquest camí. En aquest context les parts reben l'oferiment de mediació en un moment en que ja han pres la decisió d'anar/acceptar un judici com a sistema per resoldre el seu conflicte. Ja han fet una inversió en temps, diners i energies personals, amb la qual cosa perceben la nova proposta com una invitació a desfer el camí que ja han fet i han legitimat.

En tots dos àmbits, valorem que la incidència més alta que presenta aquest motiu en els expedients del bloc C també es deu al fet que ja hi hagut la intervenció d'un professional de l'anàlisi dels conflictes, el mediador, i això ha permès identificar un posicionament que, possiblement, existiria també en algun expedient del bloc A però que la persona, per sí mateixa, no està en condicions d'identificar o de reconèixer.

L'oposició a satisfer les tarifes establertes, malgrat que ocupa la tercera posició en els expedients de derivació judicial, més alta respecte dels que no ho són, té una freqüència similar en tots dos supòsits, 10,64% i 11,80% respectivament. En els expedients del bloc A, aquesta és la primera causa de desistiment dels expedients judicials i la segona en els no judicials. En el bloc B, té una freqüència alta en les judicials, amb una cinquena posició i una incidència baixa en les no judicials. En el bloc C, ocupa també una cinquena posició en el llistat de causes, mentre que a les no judicials, també té poca incidència.

Els cost de la mediació és un impediment, per moltes persones que no tenen reconegut el dret a l'assistència jurídica gratuïta.

Malgrat que el cost d'una mediació és significativament inferior al cost d'un procés contenciós, això no inclina algunes persones a optar per la mediació. Si acaben optant per la via judicial -que és més cara- implica que la confiança respecte la via judicial és més alta que respecte la mediació.

En els expedients no judicials, la falta d'informació sobre tot el cost d'un procediment i sobre el cost del procés de mediació i de la legalització dels acords repercuteix negativament en l'opció de la mediació. I quan ja estàs immers en un procediment judicial, el cost de la mediació es percep com una despesa afegida que no compensa l'alternativa.

Hem observat que en alguns casos, quan una part ha de pagar les tarifes i l'altra no perquè gaudeix del dret a l'assistència jurídica gratuïta, la part que ha de pagar ho considera desequilibrat i no vol haver-ho de suportar.

És freqüent que les parts manifestin que, de conèixer que el procediment no era gratuït, no l'haguessin acceptat. Tanmateix, creiem que, si es conegués millor el procediment de mediació i els seus avantatges quant als costos econòmics de la gestió del seu conflicte, encara que la tarifa suposi més diners les parts contemplarien la possibilitat amb més disposició.

D'altra banda, pel que fa a l'assoliment d'un acord abans d'iniciar la mediació, observem que és la causa principal de desistiment en els expedients no judicials, amb una freqüència del 20,97%, però no en els judicials, on es situaria en quart lloc amb una freqüència del 9,57%.

Ens els blocs A i B, aquesta causa és un dels motius principals de desistiment, amb una posició molt destacada en les no judicials, però amb una freqüència inferior en els expedients judicials de tots dos blocs. I en el bloc C, tant als expedients judicials com en els no judicials, la freqüència és quasi nul·la.

El fet que les parts acudeixin a una sessió de mediació denota que tenen més dificultat per resoldre el conflicte pel seu compte com succeeix en els altres dos blocs.

Aquesta causa palesa que el conflicte en el procediment judicial es troba en una fase més alta i més escalada, i la via de solució no és espontània, sinó que l'han de treballar o bé les parts directament o mitjançant els seus advocats.

En els expedients no judicials en què el desistiment es produeix en una fracció curta de temps podem entendre que les parts van entendre per un malentès en la informació rebuda que el mediador era l'advocat, i no necessitaven un mediador perquè ja tenien un acord previ i únicament havien de buscar la manera de formalitzar-lo.

En canvi, quan el temps transcorregut és més llarg (pot ser al voltant de 2 mesos, període durant el qual s'inicia la tramitació de la petició de l'atorgament del dret a la justícia gratuïta) en algunes ocasions la causa és, certament, la

mateixa que hem expressat en el paràgraf anterior; però en d'altres, hem observat que el fet de conèixer adequadament els principis de la mediació ha fet plantejar-se a les parts iniciar un diàleg que els ha conduït a l'acord i això - en moltes ocasions- sense la intervenció de cap tercer. Aquest fet és important perquè palesa una altra circumstància que hem detectat, comuna als contextos judicial i extrajudicial: una bona informació inicial sobre la mediació *empodera* la persona i l'ajuda a adonar-se de la seva pròpia capacitat per trobar per sí mateixa les solucions als problemes que l'afecten juntament amb l'altra.

En els expedients judicials la propera causa de desistiment és la recomanació de tercers, amb un 8,51% de freqüència de repetició. La incidència en els expedients no judicials es trobaria per sota de la mitjana amb un 6,22%. En el bloc A, aquesta causa ocupa la cinquena posició en el llistat de causes de desistiment dels expedients judicials i la novena en els no judicials. D'altra banda, al bloc B, en les no judicials és la sisena causa per ordre de freqüència; en les judicials és la tercera. Pel que fa al bloc C, és la cinquena en la judicials i presenta una freqüència molt més baixa en les no judicials.

Per iniciar una mediació es recomana a les parts que disposin d'un professional que les assessori, jurídicament i tècnicament si cal. És opcional per les parts disposar-ne o no. Un procediment judicial civil, per poder iniciar-se, requereix, amb molt poques excepcions, la representació processal del procurador i la direcció lletrada d'un advocat per a la defensa dels seus interessos. La influència de l'advocat en el seu client és alta i pot ser determinant.

Tant en l'àmbit judicial com en el no judicial, la figura de l'advocat està socialment reconeguda, enfront del rol del mediador, en general, més desconegut. L'advocat acostuma a ser la persona de confiança, qui "tradueix" a les parts el llenguatge i les actuacions judicials. En conseqüència, qualsevol recomanació d'aquest professional respecte de no prosseguir amb el procediment de mediació és, sens dubte, decisòria.

Quan una part que ha sol·licitat la mediació en desisteix per la recomanació del seu advocat, som davant d'una dada que ens podria indicar que el nivell de

confiança de la part en l'advocat és més alt que el que l'inspira la persona mediadora i que dóna més valor a la sentència com a forma de resoldre el conflicte que a l'acord de mediació.

A més de l'advocat, la recomanació també pot venir d'altres persones. Així per exemple, en un expedient se'ns ha respost que la recomanació provenia dels fills i, en un altre, dels serveis socials. Atès que únicament han estat 2 respostes en aquest sentit no les hem valorat i ens hem centrat en la figura de tercer com l'advocat de la part que ha estat repetit en la resta de respostes.

A continuació, la informació incompleta o insuficient té una incidència molt més alta en els expedients de mediació de procedència no judicial, 13,60%, que en els de procedència judicial, 7,98%.

En els expedients del bloc A no s'evidencia en les causes dels judicials, mentre que ocupa la tercera posició en els no judicials, amb una freqüència força elevada, d'un de cada 5 expedients. Pel que fa al bloc B, és una mica més alta la freqüència en els no judicials. Al bloc C, aquesta causa és la tercera en els judicials i ocupa la posició núm. 11 en els expedients no judicials.

La mediació és, encara avui dia, un procés de resolució de conflictes poc conegut per la societat. És, doncs, rellevant que la informació que es proporciona a les parts en una primera sessió abrasi diverses àrees clau:

- Els principis (voluntarietat, confidencialitat, imparcialitat, neutralitat, caràcter personalíssim i bona fe).
- Les característiques o idees-força de la mediació (diàleg com a forma de generar un escenari de pau i tranquil·litat, on cap de les parts rebran cap mena d'agressió; tots els avantatges del procés; caiguda dels costos econòmics i emocionals; l'oportunitat de ser l'amo de les decisions que han de regir o encaminar el seu futur; l'eficàcia dels acords per damunt de les imposicions coactives d'una persona aliena a les seves vides).
- Elements objectius, inseparables de la mediació, requisits que necessàriament s'han d'acceptar, com ara el pagament de les tarifes i el fet

que els acords resultants de la mediació no tenen, per si sols, caràcter executiu atès que cal que revesteixin dels requisits formals previstos a la llei, com l'homologació judicial i l'escriptura pública.

Per tant, si alguns d'aquests punts o tots ells no són ben rebuts o compresos per les parts destinatàries d'aquesta informació, es produeix, posteriorment, un desistiment atès que hi ha una discordança entre allò manifestat i allò realment volgut.

L'elevat índex de freqüència d'aquesta causa en el bloc A evidencia que la informació proporcionada a les parts no s'ajusta als mínims necessaris perquè, en demanar-los la ratificació des del Centre de Mediació, han expressat el seu desconeixement sobre algunes de les àrees clau i això es reflecteix en desistiments per altres motius que estan directament relacionats (tarifes, etc). Contràriament, en el bloc C, és la persona mediadora qui ha detectat aquestes deficiències d'informació més centrades en els principis o en les idees-força de la mediació.

En repetides ocasions aquesta causa va lligada a d'altres que ens expliquen el resultat obtingut; en els expedients no judicials ens han manifestat les parts desistides que el seu propòsit era tenir un advocat i que van acceptar la mediació per confusió de rols; no va quedar clara la diferència entre qui t'assessorarà i et defensarà i qui dirigirà un espai de diàleg per ajudar-te a aconseguir una solució per al teu conflicte. En d'altres ocasions, va lligada a les tarifes i és el fet d'haver de pagar la causa del posterior desistiment per oposició a satisfer les tarifes establertes: "si hagués sabut que havia de pagar no hagués demanat la mediació".

També és la causa d'un desistiment posterior quan la part pren consciència que és un procediment de diàleg i que aquest diàleg l'ha de tenir directament amb la part amb la qual té el conflicte. Novament, la informació atorgada/obtinguda ha produït un malentès sobre el procediment.

D'altra banda, la impossibilitat de contactar amb les parts té la mateixa incidència en els expedients judicials que la informació incompleta o insuficient, un 7,98% i és més alta en els expedients no judicials 9,22%.

En el bloc A, aquesta causa ocupa un lloc predominant en els llistat de motius de desistiment dels expedients judicials, el doble que en els expedients no judicials. Quant al bloc B, apareix amb una freqüència molt elevada en les judicials i en els no judicials. Pel que fa al bloc C, la freqüència és molt baixa en ambdós àmbits.

En tots dos àmbits, judicial i no judicial, ens fa pensar en la possibilitat d'una manca d'interès en el procediment de mediació. La mediació és voluntària i així s'informa a les parts. Per tant, quan el mediador no pot contactar amb alguna part, o amb cap d'elles, i aquestes, alhora, no contacten amb el mediador designat o amb el Centre de Mediació interessant-se per la seva mediació, podem deduir que la part o les parts han perdut l'interès inicialment manifestat respecte d'iniciar/continuar el procediment. Possiblement, en el bloc A, és més difícil de contactar amb les parts dels expedients judicials perquè signen la sol·licitud en la sessió informativa per evitar les eventuais conseqüències negatives per part del jutge.

Pel que fa a la impossibilitat d'una part per assistir a les sessions de mediació, és més alta en els expedients judicials, 6,38%, que no pas en els no judicials, on és del 2,99%. En la mateixa línia que acabem d'expressar, si una o ambdues parts manifesten aquesta causa, també interpretem que hi ha una manca d'interès en la mediació, llevat que la dificultat per trobar una data vingui propiciada per la disponibilitat horària de la persona mediatora (malgrat que la impossibilitat per part del mediador pot ser reconduïda amb la designa d'una altra persona mediatora que tingui més flexibilitat horària). Si l'impediment prové d'una de les parts, malgrat que se li ofereixin alternatives horàries diverses, podem deduir, també, que l'interès en iniciar una mediació està per sota d'altres interessos i que no és l'alternativa prioritària de la persona.

En el bloc A, aquesta causa és pràcticament inexistent en tots dos àmbits. En el bloc B, ocupa la sisena causa en els expedients judicials i amb una incidència molt baixa en les no judicials. Pel que fa al bloc C, també ocupa la sisena posició de freqüència, i és més baixa en les no judicials; tots dos, per sota de la mitjana.

La següent de les causes per ordre d'importància segons els resultats obtinguts –fets sobrevinguts que duen a la conclusió de la mediació- varia depenent de si es tracta d'una derivació judicial o no. En els expedients judicials, aquesta causa representa un 6,91% i un 5,99% en els no judicials.

Al bloc A, aquests fets tenen una rellevància pràcticament nul·la. En el bloc B, en els judicials tenen una freqüència no destacable, i és una mica superior en els no judicials. Pel que fa al bloc C, en les judicials està per sota de la mitjana i en els no judicials encara una mica més baixes.

Aquests fets tenen una naturalesa molt diversa, des de la malaltia d'alguna de les parts o de la persona mediadora, indicis de violència domèstica, discussions entre les parts posteriors a la petició de mediació, el canvi de domicili d'una part, de vegades a un país estranger, situacions que requereixen d'una intervenció terapèutica, ordres d'allunyament, manifestació de les parts d'iniciar el diàleg per si sols sense necessitat de la intervenció de la persona mediadora, etc. Algunes d'aquestes causes no serien impeditives de què continués la mediació si s'adopten solucions *ad hoc* (per exemple, el canvi de domicili es podria superar amb una mediació online); d'altres, com la incoació d'un procediment per violència de gènere o el descobriment d'una ordre d'allunyament no són causes que, ara per ara, puguin ser solucionades i permetin que la mediació prossegueixi.

El motiu d'haver-se celebrat el judici té una incidència del 3,19% en els expedients judicials i del 0,46% en els expedients no judicials.

Al bloc A, aquesta causa es manifesta en un de cada 5 expedients judicials, mentre que en els no judicials és pràcticament inapreciable.

Al bloc B, és també pràcticament inapreciable en els expedients judicials i nul·la en els no judicials. Quant al bloc C, és inapreciable en tots dos àmbits.

Aquestes dades, tot i que tenen una freqüència o un nivell d'incidència molt baix, entenem que requereixen un breu aclariment. Els expedients “*no judicials*” amb un desistiment per conclusió d'un judici s'expliquen perquè són aquells en els quals, tot i haver un procediment judicial en curs, no han estat oberts en el Centre de Mediació en Dret Privat de Catalunya per derivació judicial sinó que són les pròpies parts les que, per la seva voluntat, han volgut explorar la mediació.

D'altra banda, ens trobaríem amb el factor negatiu que tindria com a protagonista el temps que ha transcorregut des que es va sol·licitar la mediació fins que s'ha pogut iniciar. Aquest fet pot ser degut a que la derivació judicial s'ha efectuat en una data massa propera a la celebració de la vista, a que la gestió des de la sessió informativa a les parts al moment de l'inici de la mediació ha emprat més temps del previst i/o a que els tràmits d'obtenció del dret a l'assistència jurídica gratuïta han estat excessivament llargs. Aquest seria el supòsit d'aquelles persones que opten al dret a l'assistència jurídica gratuïta per a la mediació, però no per al procés judicial.

Observem, finalment, que hi ha dues causes que queden descartades dels expedients judicials que són la decisió d'anar a judici i la reconciliació, amb un 0%. La primera, perquè és òbvia: en els expedients judicials les parts ja hi són, en un judici. La segona, perquè les parts ja estan en judici i el conflicte està més escalat; per tant, resulta més difícil de canviar el mètode de resoldre'l, com també cloure el conflicte (familiar) amb una reconciliació.

Al bloc A, aquestes causes són gairebé nul·les. Als blocs B i C, en els expedients judicials són nul·les mentre que en els no judicials, únicament té una mínima incidència la reconciliació (bloc B) i la voluntat d'acudir a judici (bloc C).

En els expedients no judicials tenim un 2,99% de desistiments per reconciliació entre les parts, és a dir, d'extinció, del conflicte abans que s'iniciï la mediació.

7.2 Anàlisi del compliment de les hipòtesis

Aquestes valoracions ens duen a fer les reflexions següents a l'entorn de les hipòtesis inicialment plantejades.

- La informació sobre el procediment, incompleta i insuficient, confon les persones respecte del tipus de procediment que han acceptat (la mediació).

Aquesta hipòtesi s'ha confirmat en el nostre estudi no tant com una causa en sí mateixa sinó com el marc en el qual s'accentuen les altres causes quan es presenten.

Ocasiona un gran nombre de desistiments produïts en conèixer, posteriorment a la primera sessió d'informació, les tarifes que cal pagar, el diàleg com a fonament del procediment de mediació, el rol del mediador i/o el protagonisme de les parts, els efectes dels acords i , en general, genera una manca d'interès en la mediació quan s'explica posteriorment en què consisteix.

Podem, doncs, afirmar que és una causa transversal de desistiment.

- El nombre de desistiments s'incrementa com més llarg és el temps que transcorre entre la petició de mediació i el moment en què s'endega el procés de mediació.

Aquesta hipòtesi no s'ha confirmat en el nostre estudi. Dels resultats obtinguts en aquesta recerca, no hem observat variacions substancials en funció del transcurs del temps.

Aquest factor només s'ha donat en 8 dels 150 expedients judicials en els quals el *tempo* de la gestió del conflicte va estar determinat per unes actuacions processals (la vista, principalment) que no se suspenen si les parts no ho sol·liciten expressament.

- El cost del procediment és un factor dissuasiu en l'acceptació de la mediació.

Aquesta hipòtesi s'ha confirmat parcialment ja que els resultats obtinguts, tot i estar per damunt de la mitjana, únicament tenen una freqüència rellevant en els expedients tractats del bloc A, aquells en què ha tingut lloc una sessió informativa i s'ha desistit en demanar la ratificació de l'acceptació pel Centre de Mediació i, en menor freqüència, en els expedients judicials del bloc B.

- La mediació es percep com a obligatòria quan s'inicia per derivació de l'autoritat judicial.

Aquesta hipòtesi, exclusiva dels expedients judicials, podríem dir que quedaria confirmada. Hem pogut constatar la seva relació directa amb la informació inicial que reben les parts des del moment que es fa la derivació fins al moment de la pròpia sessió informativa de la mediació i que els provoca dos errors en la comprensió del que és aquest procediment: un sobre el principi de voluntarietat (les parts perceben que no es poden negar a una mediació que, creuen, que imposa el jutjat) i l'altra sobre el de confidencialitat (les parts ignoren que l'únic punt no confidencial de la mediació és la informació sobre les que assisteixen a la sessió informativa).

- El coneixement de la mediació afavoreix el diàleg entre les parts.

Aquesta hipòtesi no la podem confirmar íntegrament perquè la valorem de conformitat amb l'elevat índex d'assoliment d'acords abans d'iniciar la mediació que es produeix.

En els expedients judicials, la hipòtesi quedaria confirmada ja que si els acords fossin previs així ho haguessin expressat les parts a la sessió informativa o en el procés judicial.

En els expedients no judicials no es confirma perquè, malgrat en alguns expedients les parts ens han manifestat que ells mateixos volien iniciar el diàleg o que negociarien, en el seu nom, els seus advocats, en un nombre majoritari les parts ens han informat que l'acord era previ i que ells volien un advocat. Ningú no els va preguntar si tenien un acord.

- Els advocats influeixen en les parts a l'hora d'optar per la mediació.

Aquesta hipòtesi quedaria confirmada en els expedients judicials si tenim en compte que el nivell d'incidència d'aquesta causa està per sobre de la mitjana, tot i que es troba en el llindar mínim fixat. Si la comparem amb la resta de causes de desistiment, la seva freqüència és baixa. Per la seva banda, en els expedients no judicials aquest motiu es troba per sota de la mitjana i ens condueix a afirmar que no s'hauria confirmat la hipòtesi.

8. Conclusions

De l'anàlisi de les dades i de la informació aportada en aquest estudi, podem extreure les conclusions següents a l'entorn de les causes de desistiment en la mediació:

8.1 Específiques de l'àmbit judicial

1. En l'àmbit judicial, les parts accedeixen a la mediació sense tenir-hi interès real perquè la seva voluntat està condicionada per la repercussió que podria tenir en la continuació del judici el fet de no acceptar-la.
2. També en l'àmbit judicial, l'acceptació de la mediació indueix les parts a cercar altres vies de solució per resoldre el conflicte abans que arribi la data assenyalada per al judici.

8.2 Específiques de l'àmbit no judicial

1. L'absència de caràcter executiu dels acords de mediació per si sols, debilita la confiança de les persones en aquest acord i, consegüentment, en el procés que hi condueix (la mediació).
2. La necessitat que la mediació s'hagi de complementar amb un assessorament jurídic que, per motiu del seu rol professional, el mediador no pot efectuar fa que les parts vegin la mediació com un procés incomplet (li falta una peça clau, l'advocat) i complex (elles l'han d'aportar).

8.3 Comunes als àmbits judicial i no judicial

1. La manca d'interès per la mediació és el marc on es manifesten un seguit de circumstàncies respecte de les parts: la impossibilitat de contactar amb alguna d'elles; la impossibilitat d'assistir a les sessions i, algunes vegades, la impossibilitat per explorar posicions alternatives a la inicial.

2. L'oportunitat de conèixer la mediació i els avantatges de la gestió col·laborativa de conflictes desperta en les persones una predisposició a buscar solucions negociades i obrir espais de diàleg, bé directament o bé mitjançant els seus advocats, i molt sovint aconsegueixen un acord abans que s'iniciï la mediació.
3. El cost del procediment de mediació és una despesa afegida a les que ja han contret o han pagat pel judici en curs. Les parts consideren aquesta despesa una càrrega econòmica addicional.
4. Els advocats defensors influeixen en les decisions que prenen les parts, els seus clients, que han estat convidats a resoldre el seu conflicte amb una mediació i l'han acceptat.

La seva influència és positiva quan promou un acord previ a la resolució judicial, però no ho és si no proporciona a les parts un ventall més ampli de possibilitats o camins per resoldre el seu conflicte, com la mediació.

5. Com més escalat està el conflicte, més difícil és recuperar-lo i resoldre'l d'una manera diferent a una sentència que imposi una solució guanyador-perdedor, i com més escalat es troba menys disposades estan les parts a explorar posicions alternatives a la inicial, la que s'ha formulat en la demanda i en la contestació, respectivament.

Com més escalat està el conflicte, finalment, menys voluntat tenen les parts per endegar de cap i de nou un altre camí de solució perquè l'iniciat, la via judicial, després dels esforços que els ha comportat ja està a punt d'acabar, sigui quin sigui el resultat.

6. La informació insuficient sobre la mediació provoca un desistiment fonamentat en l'error respecte d'elements objectius del procés: tarifes, naturalesa dialogada del procés, rol del mediador, voluntarietat del procés, eficàcia de les solucions acordades, principalment.

7. El fet que la informació expressada a les parts sobre mediació no inclogui una anàlisi breu però acurada del conflicte provoca l'acceptació de mediacions innecessàries perquè, en realitat, les parts ja estan d'acord, el conflicte ja està solucionat i la figura que estan buscant les parts és la d'un advocat que els formalitzi aquest acord.

8. Les parts no li troben el sentit a la intervenció professional del mediador, li neguen el valor que li correspondria i no identifiquen el valor afegit de la mediació perquè reconeixen l'advocat com la figura principal o única que necessiten per a resoldre el conflicte.

9. Recomanacions

Les conclusions d'aquest estudi permeten formular un plec de recomanacions orientades a reduir el desistiment en mediació i els seus efectes negatius i, alhora, reforçar els efectes positius que hem identificat.

Les plantejarem de manera transversal, ja que al llarg de l'estudi s'ha manifestat que les causes del desistiment aparegudes estan relacionades i tenen una relació causa–efecte entre elles en la major part de supòsits.

Distingirem les recomanacions que anomenem de gestió -que tenen per objectiu millorar la recollida de dades sobre els futurs desistiments per tal de poder actuar-hi amb més precisió- de les recomanacions transversals per millorar els factors de dèficit que hem analitzat.

9.1 Recomanacions de gestió

1. Millorar i sistematitzar la recollida de dades sobre les causes de desistiment en els expedients dels diferents de qualsevol dels blocs.

Proposem la modificació del disseny de l'imprès (butlleta) d'arxiu dels expedients gestionats pel Centre de Mediació i, en particular, que s'ampliï el llistat de causes per tal d'incloure-hi de manera detallada tots els motius que han sorgit en aquest estudi; així mateix, proposem que s'hi contempli quina de les parts transmet el motiu anotat.

Recomanem, també, protocolitzar que el mediador públic, llevat d'impossibilitat de contactar amb les parts, informi preceptivament el Centre de Mediació del motiu concret pel qual les parts decideixen no continuar amb el procés de mediació iniciat.

Suggerim que el Centre de Mediació sistematitzi i protocolitzi un contacte amb les parts per conèixer de primera mà la seva opinió sobre el servei.

Considerem que totes aquestes dades permetran disposar, des d'ara, de la informació en temps real per a recerques posteriors, les quals, a més, podran incloure altres variables recollides.

2. Efectuar una comunicació periòdica del nombre i les causes dels expedients arxivats per desistiment a les entitats que han efectuat la sessió informativa i han tramès al Centre de Mediació les sol·licituds de mediació, per tal que puguin avaluar els resultats i aplicar mesures correctores.

9.2 Recomanacions transversals

1. Revisar tots els canals d'informació i difusió per millorar-los i incrementar la seva eficàcia.

Hi ha una necessitat que la sessió informativa es faci bé. No és suficient amb fer saber a les parts l'existència de la mediació com a possible via de solució de conflictes sense cap més informació addicional. L'informador, que ha de ser un professional degudament qualificat, no només ha de posar en coneixement de les parts quin és el rol del mediador, quin és l'objecte de la mediació i quins són els avantatges que pot oferir davant el procés contenciós en la resolució del conflictes, sinó que ha de permetre que la sessió informativa inicial sigui un espai per a una primera reflexió, amb les parts, sobre tot plegat. Només d'aquesta manera les parts podran tenir elements de judici suficient per valorar la conveniència d'optar per la mediació com a via complementària a la judicial ja iniciada (en cas de procediment judicial de ruptura matrimonial) o directament alternativa a un judici que encara no s'ha obert.

Dissenyar i impartir un pla de formació regular per als informadors, breu (d'una a tres sessions) centrat en les mancances, les idees errònies i les debilitats identificades en les sessions informatives, com també en les

idees-força que hem comprovat que estimulen en les parts l'acceptació i el manteniment de la mediació.

Dissenyar un sistema d'anàlisi de conflictes per tal que des dels punts de derivació a mediació i d'informació de la mediació es pugui valorar si el cas concret, que estan derivant o informant, pot ser susceptible de resoldre's mitjançant un procés de mediació.

Produir materials de difusió específicament destinats a la finalitat informadora, que contraresti els punts dèbils de la mediació i pensats per als diversos canals de derivació, i singularment per al jutjat, perquè ho faciliti a les parts quan se les deriva a mediació.

La informació puntual sobre la mediació hauria de ser un complement d'una difusió d'aquest procés molt més extensa que l'actual.

En els expedients en què ja s'ha iniciat el procediment judicial, proposem que amb l'oferiment de la sessió informativa de mediació a les parts s'inclouin les raons per les quals s'efectua aquesta derivació i una informació mínima sobre el procediment de mediació centrada en les idees-força que estimulin les parts a anar a la sessió per informar-se'n més.

2. Trobar les vies perquè els costos de la mediació no esdevinguin un fre al desenvolupament de la mediació.

Una informació millor sobre els avantatges de la mediació pot reduir les causes de desistiment per raó del cost d'aquest procés. Si la mediació es concep com una via positiva per gestionar els conflictes, el seu cost no serà percebut com un impediment.

3. Estudiar altres ordenaments jurídics en els quals s'estableixen mesures econòmiques positives per a l'assoliment d'acords resultants de la mediació i negatives per al desistiment injustificat.

L'ordenament jurídic italià estableix conseqüències econòmiques, d'una banda, en matèria de costes processals d'un judici, posteriors al desistiment de la mediació iniciada en un context determinat i, de l'altra, ofereix incentius fiscals en cas d'assoliment de pactes en seu de mediació.

Proposem que es dugui a terme un estudi que analitzi l'eficàcia d'aquestes mesures econòmiques que afavoreixen la mediació, des d'una doble vessant: d'una banda, negativa o sancionadora si se'n desisteix; de l'altra, positiva o incentivadora mitjançant descomptes, bonificacions i reducció de costos econòmics, si se celebra el procediment i s'arriba amb acords; i analitzar els sistemes d'altres països perquè serveixin d'inspiració per a mesures que ajudin les persones a mantenir-se en mediació.

4. Afavorir els sistemes de mediació en línia

Proposem que es potenciïn els sistemes electrònics de mediació, per articular una resposta a la impossibilitat d'assistir a les sessions de mediació expressada per les parts com a una de les causes de desistiment en mediació. Són cada cop més els portals que ofereixen plataformes per dur a terme un procés de mediació en un entorn segur, preservant la confidencialitat de les connexions i garantint la identitat dels participants. És una de les línies per les quals aposten la Unió Europea i el legislador estatal que també es pot potenciar des de Catalunya.

5. Cultura de mediació

Proposem que s'actui des de la formació universitària, des de la constatació que l'ús de la mediació pot augmentar en proporció al coneixement que es tingui d'ella i dels seus avantatges. Aquest coneixement no hauria de recaure únicament en els professionals que treballen en el Centre de mediació i en els professionals que l'exerceixen sinó que hauria de ser un coneixement adquirit, des de l'escola, on ja és un procés conegut, i també des de les universitats, centres de formació superior dels professionals que han de gestionar el conflicte. Seria altament recomanable que els graus de

dret incorporessin la mediació com una assignatura obligatòria, conjuntament amb tots els sistemes de gestió dels conflictes, per tal d'oferir al professional jurídic una formació integral en aquest àmbit.

Referències bibliogràfiques

ALBALADEJO, M. *Derecho civil II. Derecho de obligaciones*. 14ª edición. Edisofer, Madrid, 2011.

AZORIN, F i SANCHEZ-CRESPO, J.L., *Métodos y Aplicaciones del Muestreo*. Editorial Alianza Universidad Textos, 1986.

BADOSA, F., *El negoci jurídic*, en BADOSA COLL, F. (Dir.): *Manual de Dret civil català*, Marcial Pons, Madrid Barcelona, 2003.

BARONA VILAR, S., *Mediación en asuntos civiles y mercantiles en España. Tras la aprobación de la Ley 5/2012, de 6 de julio*, Tirant lo Blanc, Valencia, 2013.

BONET NAVARRO, A. (Dir.), *Proceso civil y mediación*, Thomson Reuters Aranzadi, 2013.

BOQUÉ TORREMORELL, M.C., *Cultura de Mediación y Cambio Social*. Gedisa Editorial, 2011.

CARRETERO MORALES, E., "Comentarios al anteproyecto de ley de mediación en asuntos civiles y mercantiles", *Revista Internacional de Estudios de Derecho Procesal y Arbitraje*, núm. 1, 2011.

CASANOVAS, P.; DÍAZ, L.; MAGRE, J.; POBLET, M., *Materials jurídics del Llibre blanc de la mediació*, Generalitat de Catalunya, Centre de Estudis Jurídics i Formació especialitzada, Barcelona, 2009.

CASANOVAS, P.; MAGRE, J.; LAUROBA, Ma. E., *Llibre blanc de la mediació a Catalunya*, Generalitat de Catalunya, Huygens editorial, Barcelona, 2010.

CEA D'ANCONA, M.A., *Metodología Cuantitativa. Estratégicas y Técnicas de Investigación Social*, Editorial Síntesis, 1999.

COLOMER HERNÁNDEZ, I., *Artículo 6. Voluntariedad*. En Castillejo Manzanares, R. (Dir). *Comentarios a la Ley 5/2012, de mediación en asuntos civiles y mercantiles*, Tirant lo Blanc, Tratados, Valencia, 2013.

CONSEJO GENERAL DEL PODER JUDICIAL, *Guía para la práctica de la mediación intrajudicial*, Centro de documentación Judicial, 1990.

CORREA DELCASSO, J. P., "Valoración crítica de la Directiva 2008/52/CE sobre ciertos aspectos de la mediación en asuntos civiles y mercantiles y su transposición en algunos ordenamientos jurídicos europeos", en Hualde Manso, T. (Dir.) i Mestro, M. (coord.). *La mediación en asuntos civiles y mercantiles. La transposición de la Directiva 2008/52/CE en Francia y en España*. en p- 31 a 59.

DI PALO, G. (et altri), "Rebooting the mediation Directive: assessing the limited impact of its implementation and proposing measures to increase the number of mediations in EU", Unió Europea, gener de 2014. http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/493042/IPOL-JURI_ET%282014%29493042_EN.pdf.

DÍAZ DE RADA, V., *Manual de trabajo de campo en la encuesta*. Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS), 2005.

ETXEBERRIA GURIDI, J. F. en ETXEBERRIA GURIDI, J. F. (director), *Estudios sobre el significado e impacto de la mediación ¿una respuesta innovadora en los diferentes ámbitos jurídicos?*, Thomson Reuters Aranzadi, 2012, p. 232.

ELIAS VALVERDE, B. i VÁZQUEZ, S., *Curs introductoris als mètodes de recerca qualitativa a l'Administració*, EAPC, Centre d'Estudis d'Opinió.

ESPLUGUES MOTA, C., en ETXEBERRIA GURIDI, J. F. (director), *Estudios sobre el significado e impacto de la mediación ¿una respuesta innovadora en los diferentes ámbitos jurídicos?*, Thomson Reuters Aranzadi, 2012.

FERNÁNDEZ-BALLESTEROS GONZÁLEZ, E.C., en Soria, M.A.; VILLAGRASA, C.; ARMADANS, I., *Mediación familiar. Conflictos: técnicas, métodos y recursos*. Bosch, Barcelona, 2008.

FREEMAN, H.E.; ROSSI, P.H.; SANDEFUR, G. D., *Workbook for evaluation. A systematic approach*, Sage publications, 1989.

GARCIA VILLALUENGA, L. (Dir), *Mediación en asuntos civiles y mercantiles*, instituto Complutense de mediación y gestión de conflictos, Madrid, 2012.

GINEBRA, M. E.; TARABAL, J., *La obligatoriedad de la mediación derivada de la voluntad de las partes: las cláusulas de mediación*, InDret, octubre 2013, 4/2013.

GRIMALDOS GARCIA, M. I., *Estatuto jurídico del mediador. Principios informadores y normas de actuación en "La mediación en asuntos mercantiles"*, Tirant lo Blanch, tratados, Valencia, 2015.

HYMAN, H. *Diseño y análisis de las encuestas sociales*, Amorrortu editores, 1977.

IGLESIAS CANLE, I. C. (dir), *Mediación, Justicia y Unión Europea*. Tirant lo Blanch, Valencia, 2014.

LAUROBA LACASA, M.E.; ORTUÑO MUÑOZ, P., *Mediación es Justicia. El impacto de la Ley 5/2012, de mediación civil y mercantil*, GEMME, Huygens editorial, Barcelona, 2014.

LAUROBA, M.E.; BARRAL, I; VIOLA, I., *Materials jurídics del Llibre blanc de la mediació*, Generalitat de Catalunya, Centre de Estudis Jurídics i Formació especialitzada, Barcelona, 2011.

LÓPEZ SIMO, F.; GARAU SOBRINO, F. (Coords), *Mediación en materia civil y mercantil, Análisis de la normativa de la UE y española (Directiva 2008/52/ce, Ley 5/2012 y RD 980/2013)*, Tirant lo Blanch. Tratados, Valencia, 2014.

MAYER, B.S, *Más allá de la neutralidad, como superar la crisis de la resolución de conflictos*. Gedisa editorial, 2008.

MENDOZA PALACIO, R., "Investigación cualitativa y cuantitativa. Diferencias y limitaciones", 2006. [Article d'internet a monografies.com/Trabajo 38].

MURILLO BERMEJO, Á.; MARÍN HITTA, L., en "Comentario a los artículos 6 a 10", en MARÍN HITTA, L. (coord.): Ley 5/2012, de 6 de julio. *Comentarios a la Ley de mediación en asuntos civiles y mercantiles*, ePraxis, Madrid, 2013.

ORTIZ PRADILLO, J.C., "La mediación en asuntos civiles y mercantiles: propuestas para la incorporación de la Directiva 2008/52/CE al Derecho español", en *Revista General de Derecho Procesal*, 2012, núm. 26, p. 1 i ss.

PÉREZ CONESA, C., "Mediación en asuntos civiles y mercantiles", *Revista Aranzadi civil doctrinal*, 2010, núm. 4, p. 42 i ss.

PÉREZ DAUDÍ, V., "Aspectos procesales de la mediación en asuntos civiles y mercantiles, en Soletto Muñoz, H. (Dir.) *Mediación y resolución de conflictos: técnicas y ámbitos*, Tecnos, Madrid, 2011.

PÉREZ MARTELL, R., *Mediación civil y mercantil en la administración de justicia*, Tirant lo Blanch, monografías, Valencia, 2008.

PÉREZ MORIONES, A., "En torno a la paradoja de la mediación"; *La Ley*, año XXXV, núm. 8316, jueves 22 de mayo de 2014.

PÉREZ MORIONES, A., “La transposición de la Directiva 2008/52/CE sobre ciertos aspectos de la mediación en asuntos civiles y mercantiles en España”, en HUALDE MANSO, T. (Dir.); MESTRO, M. (coord.), *La mediación en asuntos civiles y mercantiles. La transposición de la Directiva 2008/52/CE en Francia y en España*.

REDORTA, J.; OBIOLS, M.; BISQUERRA, R., *Emoción y conflicto: aprenda a manejar las emociones*. Paidós Ibérica, 2006.

REDORTA, J., *Aprender a resolver conflictos*, Paidós Ibérica, 2007.

RODRIGUEZ OSUNA, J., *Métodos de muestreo. Casos prácticos. Cuadernos metodológicos*, Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS).

RSTPA (autoridad fiscal responsable de la administración de los impuestos descentralizados de Escocia). <https://www.revenue.scot/legislation/rstpa-legislation-guidance/dispute-resolution/rstp6007>.

SANTOS VIJANDE, J. M., “Tratamiento procesal de la mediación y eficacia ejecutiva del acuerdo de mediación en la Ley 5/2012”, en *Revista Internacional de estudios de derecho procesal y arbitraje*, núm. 1- 2013.

SHUTTLEWORTH, M., Diseño de la investigación cualitativa y diseño de la investigación cuantitativa [Article d'internet a Explorable.com].

VÁZQUEZ DE CASTRO, E., “Comentario al art. 6”, en GARCIA VILLALUENGA, L. (Dir), *Mediación en asuntos civiles y mercantiles*, Instituto Complutense de Mediación y Gestión de Conflictos, Madrid, 2012.

11. Annexos

ANNEX 1. Xarxa de Serveis d'Orientació Mediadora i Serveis d'Informació Mediadora

PARTIT JUDICIAL	SOM	SIM
BARCELONA		
Arenys de Mar		●
Badalona	●	●
Barcelona	●	●●●●
Berga	●	●
Castelldefels		●
Cerdanyola del Vallès	●	
Cornellà de Llobregat	●	
Gavà	●	
Granollers	●	
Hospitalet de Llobregat (L')	●	
Igualada		●●
Manresa	●	●
Martorell	●	
Mataró	●	
Mollet del Vallès	●	
Montornès del Vallès		●
Prat de Llobregat (El)	●	
Ripollet		●
Rubí	●	
Sabadell	●	●
Sant Boi de Llobregat	●	●
Sant Feliu de Llobregat	●	
Sant Pere de Ribes		●
Santa Coloma de Gramenet	●	
Terrassa	●	●
Vic	●	●
Vilafranca del Penedès		●●
Vilanova i la Geltrú		●
GIRONA		
Figueres	●	●
Girona	●	●●
Palafrugell		●
LLEIDA		
Balaguer		●
Cervera		●
Lleida	●	●●
Mollerussa		●
TARRAGONA		
Calafell		●
Cambrils		●
Reus	●	●
Tarragona	●	●●
Valls	●	●
Vendrell (El)	●	●●
TERRES DE L'EBRE		
Amposta		●
Gandesa		●
Móra d'Ebre		●
Tortosa	●	●●

ANNEX 2. Qüestionari als/a les mediadors/ores dels expedients del grup B (desistiments amb designa de mediador/ora sense arribar a començar)

Quina causa li van donar les parts per no iniciar la mediació? (pregunta oberta)

☐ Temps: No tenia temps.	☐ Diners: No volia pagar més diners
☐ Cap contacte amb l'altre part. No volia coincidir amb l'altra persona amb qui tenia el conflicte.
Creieu que si la mediació s'hagués fet sense veure a l'altra part, hagués vingut? (sessions privades)	☐ Consell de tercer: Algú li va dir que no calia anar a mediació. Creieu que va intervenir l'advocat?
☐ Malentès: la mediació no és el que pensava.

Creieu que les parts estaven prou informades?

Quines expectatives creieu que tenien sobre quin és el rol del mediador?

Si vau poder contactar-hi telefònicament, van desistir tots dos o només un?

Recordeu quant de temps va passar fins que vau poder contactar amb ells?

ANNEX 3. Qüestionari als/a les mediadors/ores dels expedients del grup C (desistiments un cop iniciada la mediació i concloua amb una única sessió sense acords)

1. Per quina causa no va continuar la mediació després de la primera sessió?
 - [si no ho recordes concretament] Creus que va incidir algun d'aquests factors?
 - alguna part no tenia temps.
 - una part no volia coincidir amb l'altra persona amb qui tenia el conflicte.
 - En aquest cas, creus que si la mediació s'hagués fet només amb sessions privades hauria continuat?
 - alguna part no volia pagar més diners.
 - consell de tercer: Algú li va dir a alguna part que no seguís en mediació.
 - Creus que va intervenir l'advocat en aquesta direcció?
 - alguna part no estava prou informada?
2. Les parts van desistir a la mateixa sessió o ho van fer més tard?
3. Van desistir totes les parts o només alguna? En el segon cas, quina va ser?
4. Creus que les parts van entendre correctament la teva posició professional de tercer neutral i no jutjador?
5. Què creus que n'esperaven realment les parts, de la mediació? I què n'esperaven específicament de la primera sessió?
6. Vas necessitar aclarir-los informacions o malentesos? En quins temes?
7. Vas trobar alguna dificultat per fixar la data i l'hora de la primera sessió?
8. La primera sessió va ser conjunta o privada? En el segon cas, per quin motiu vas optar per obrir amb sessions privades?
9. A l'hora de comunicar-se, les parts van expressar-se amb respecte mutu i van escoltar-se sense interrupcions, o vas haver de conduir el diàleg tu més directament?
10. Fins a on vas poder arribar en el procés? Les parts van poder anar més enllà de l'exposició de les posicions inicials?

Moltes gràcies

ANNEX 4. Circuit de derivació judicial

